

ÅLESUND BYROM

HARALD TORSVIKS Plass / KORSATUNELLEN / ST.OLAVS Plass

FORPROSJEKT

2023-2024

MEDVIRKENDE I BYROMSPROSJEKTET

Prosjekteier: Ålesund Kommune

Ålesund kommune

Prosjektleder: Linda Fiskerstrand Sperre

Prosjektmedarbeider/avdelingsleder: Malin Anna Ravnemo

Rådgiver profesjonell kunst og kultur: Lin Marie Norberg Jacobsen

Prosjektmedarbeider: Dorte Narum

Prosjektgruppen

Arkitekt, p-leder konsulentteam: JAJA Architects v/Kristin Uleberg Osnes

Landskapsarkitekt: Lala Tøyen v/Åshild Mienna

Lysdesigner: Stokkan Lys v/Bjørn Kenneth Berge

Kurator I: Liv Dysthe Sønderland

Kurator II: Jorunn Kjersem Hildre

Kunstnere

Karin Augusta Nogva (del av konsulentteam)

Bent Erik Myrvoll (del av konsulentteam)

Ivan Dujmusic

Simon Wågsholm

Jørgen Stavseng

Chiara Bersani

Solveig Fagermo

Ragnhild Søvik

Fagressurser:

Mateofilms v/Mateo Christensen, dokumentarist

Aggregat kunstnerfellesskap v/Trine Smoor Isaksen

Støttet av:

KORO (Kunst i offentlige rom)

BRM (Byen som regional motor, Møre og Romsdal

Fylkeskommune)

Oslo, 25.01.2023

Utarbeidet av :

JAJA Lala. || Bent Erik Myrvoll || Stokkan lys

INNHALDSFORTEGNELSE

Introduksjon	s 4
Premisser og registreringer	s 6
Brukermedvirkning	s 14
Kunst og kunstnere	s 16
Konsept	s 30
Harald Torsviks plass	s 40
Inngang Korsatunnelen sør "Grotta"	s 52
Korsatunnelen	s 66
Inngang Korsatunnelen nord "Planetariet"	s 82
St. Olavs plass "Torgkroken"	s 96
Refleksjoner og anbefalinger	s 108
Møbler m.m.	s 110

Vedlegg:

- A - Plan A, 1:200/A3 Harald Torsviks plass
- B - Snitt A, 1:200/A3 Harald Torsviks plass
- C - Plan B, 1:200/A3 Korsatunnelen inngang sør "Grotta"
- D - Snitt B, 1:100/A3 Korsatunnelen inngang sør "Grotta"
- E - Plan C, 1:200/A3 Korsatunnelen
- F - Snitt C, 1:100/A3 Korsatunnelen
- G - Plan D, 1:100/A3 Korsatunnelen inngang nord "Planetariet"
- H - Snitt D, 1:100/A3 Korsatunnelen inngang nord "Planetariet"
- I - Plan E, 1:200/A3 St Olavs plass
- J - Snitt E, 1:200/A3 St Olavs plass
- K - Oversiktsplan, 1:500/A3
- L - Kvantitativ stedsregistrering
- M - Medvirkningsdokument

INTRODUKSJON

OPPDRAGSBESKRIVELSE

JAJA Architects vant i samarbeid med Lala Tøyen og Stokkan Lys tilbudskonkurransen om å bidra med byplanlegging-, arkitektur- og landskapsfaglig kompetanse, samt brukermedvirkning og prosjektledelse av tverrfaglig konsulentgruppe, i utviklingen av byrommene sentralt i Ålesund. Prosjektperioden startet opp juni 2023, og har løpt til endelig forprosjektleveranse 25.januar 2024. Prosjektgruppen har, utover prosjekteringsansvarlige i JAJA og Lala, bestått av representanter fra kommunen, 2 kuratorer og 7 kunstnere. Kunstnerne Karin Augusta Nogva og Bent Erik Myrvoll har gjennom prosjektet blitt implementert inn i ARK/LARK-gruppen som fullverdige bidragsytere med kunstkompetanse for utformingen av forprosjektet.

Prosjektet består av 5 byrom på tilsammen ca 2250 m², delt inn i Harald Torsviks plass (445 m²), Korsatunnelen inngang sør (300 m²), Korsatunnelen (730 m²), Korsatunnelen inngang nord (270 m²) og St Olavs plass (ca 500 m²).

Oppdraget skal presentere forslag til opparbeiding av disse byrommene, hvor de både står godt på egne ben rom for rom, samt inngår i en overordnet samlet sammenheng. Det er i prosjektet gitt tydelige føringer fra oppdragsgiver om utstrakt bruk av bred brukermedvirkning i prosjektutviklingsprosessen, i tillegg til en tett, tverrfaglig prosess med utvalgte kunstnere. Medvirknings- og uttestingsprosessen har vært forutsatt å være en prioritert del av prosjektet, "skisseringen" og den tverrfaglige konseptutviklingen. Denne tilnærmingen har gitt ambisjon om å ende opp med et resultat tettere forankret blant Ålesunds innbyggere, en åpen prosess med tilstedeværelse i byrommene og med et prosjekt destillert ut som et direkte produkt av den prosessen/reisen prosjektet har gjennomgått.

OVERORDNET MÅL

Målet til prosjektet er å skape gode byrom for beboerne i Ålesund, med særlig fokus på barn, unge og eldre. Prosjektet skal løfte frem eksisterende byrom og gi de fornyet liv og bruk, gjennom utstrakt brukermedvirkning og bruk av kunst og kunstkompetanse som aktiv del av utviklingsprosessen. En forutsetning i prosjektutlysningen var at prosjektet skulle ha en dynamisk prosess, hvor man aktivt skulle anvende kunst som metode for uttesting, medvirkning, ideutveksling og prosjektarbeidelse i samarbeid med landskaps- og arkitekturkompetanse. Målet med prosjektet har vært å etablere et tverrfaglig samskapingsprosjekt hvor kunsten, arkitekturen og landskapsarkitekturen har spilt sammen til et resultat hvor alle fagligheter er integrert i ett felles prosjektforslag. Prosjektet er en regional og nasjonal pilot for hvordan bruke kunstkompetanse og omfattende beboermedvirkning som metode for byromsutvikling, og erfaringene skal ha overføringsverdi til tilsvarende prosjekter andre steder i landet.

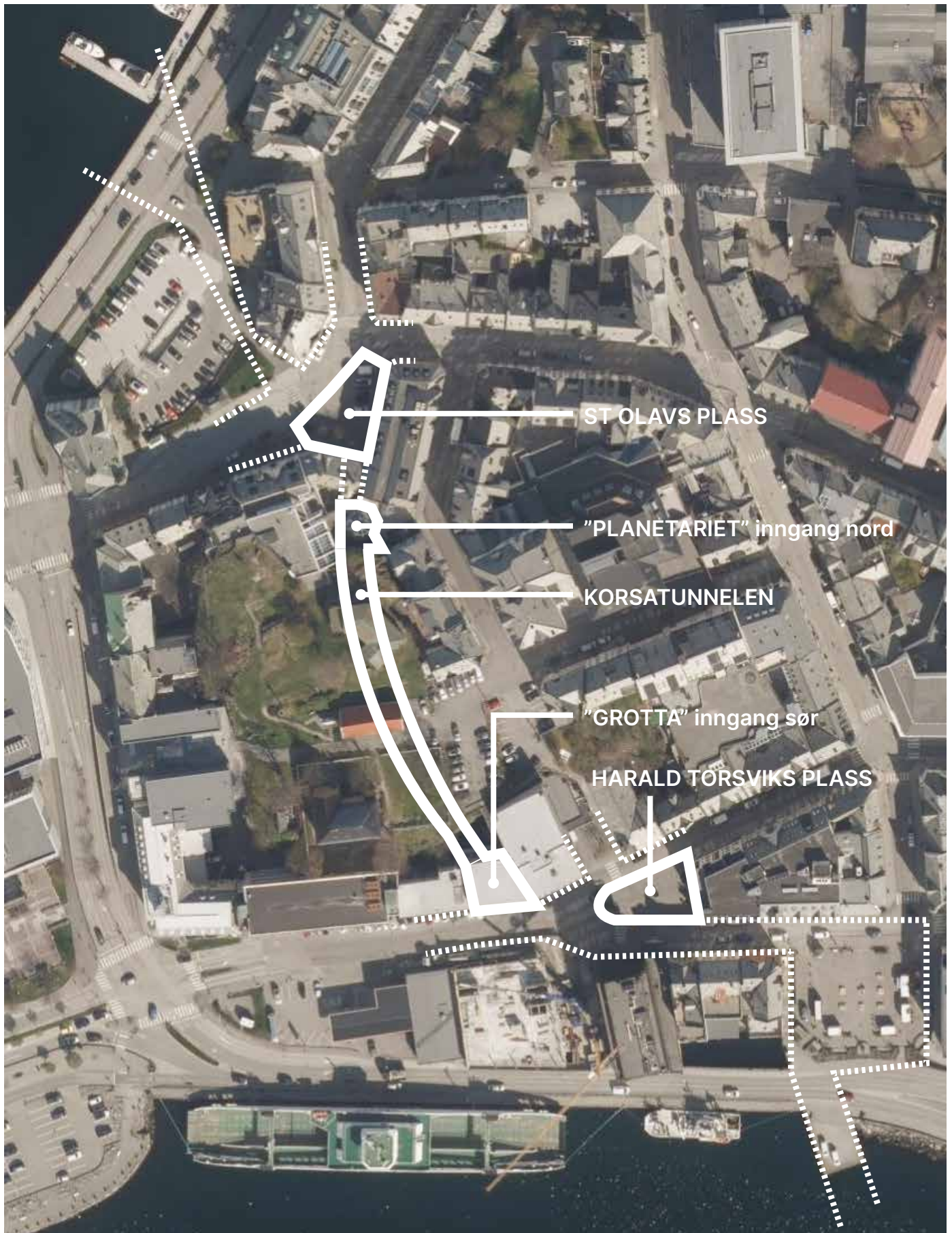
RAPPORTENS STRUKTUR OG OPPBYGGING

Rapporten er bygget opp kronologisk etter temaene og fasene prosjektet har vært igjennom, med overordnet innledning og beskrivelse av oppdraget, kort presentasjon av de temporære kunstprosjektene og brukermedvirkningen som er gjort, samt presentasjon av konsept og forprosjektresultat for de forskjellige byrommene.

For utlysning av kunstoppdrag i det kommende arbeidet med prosjektet er det under hvert byrom utpekt hvor kunstkompetansen skal implementeres. I tillegg til dette er det beskrevet premisser for de kunstneriske bidragene, samt kort beskrivelse av hensikt og funksjon med ønskete kunstneriske bidrag.

Avslutningsvis i rapporten er det en refleksjon og anbefaling fra konsulentgruppen for de neste fasene for prosjektet, med anbuds-, detaljerings- og byggefase, basert på erfaringene fra forprosjektet samt tidligere erfarte samskapingsprosesser.

Alle illustrasjoner er laget og utarbeidet av konsulentgruppen (JAJA, Lala, Stokkan lys, Mateofilms, Karin Augusta Nogva og Bent Erik Myrvoll) om ikke annet er beskrevet.

PREMISSER og REGISTRERINGER

PROSJEKT NYTT KOLLEKTIVKNUTEPUNKT

KVALITETER I EKSISTERENDE SITUASJON

SUPPEBILEN

SIKT- OG FORBINDELSESLINJER

KVANTITATIV STEDSANALYSE - BEVEGELSESMØNSTER

PROSJEKT NYTT KOLLEKTIVKNUTEPUNKT (KKP)

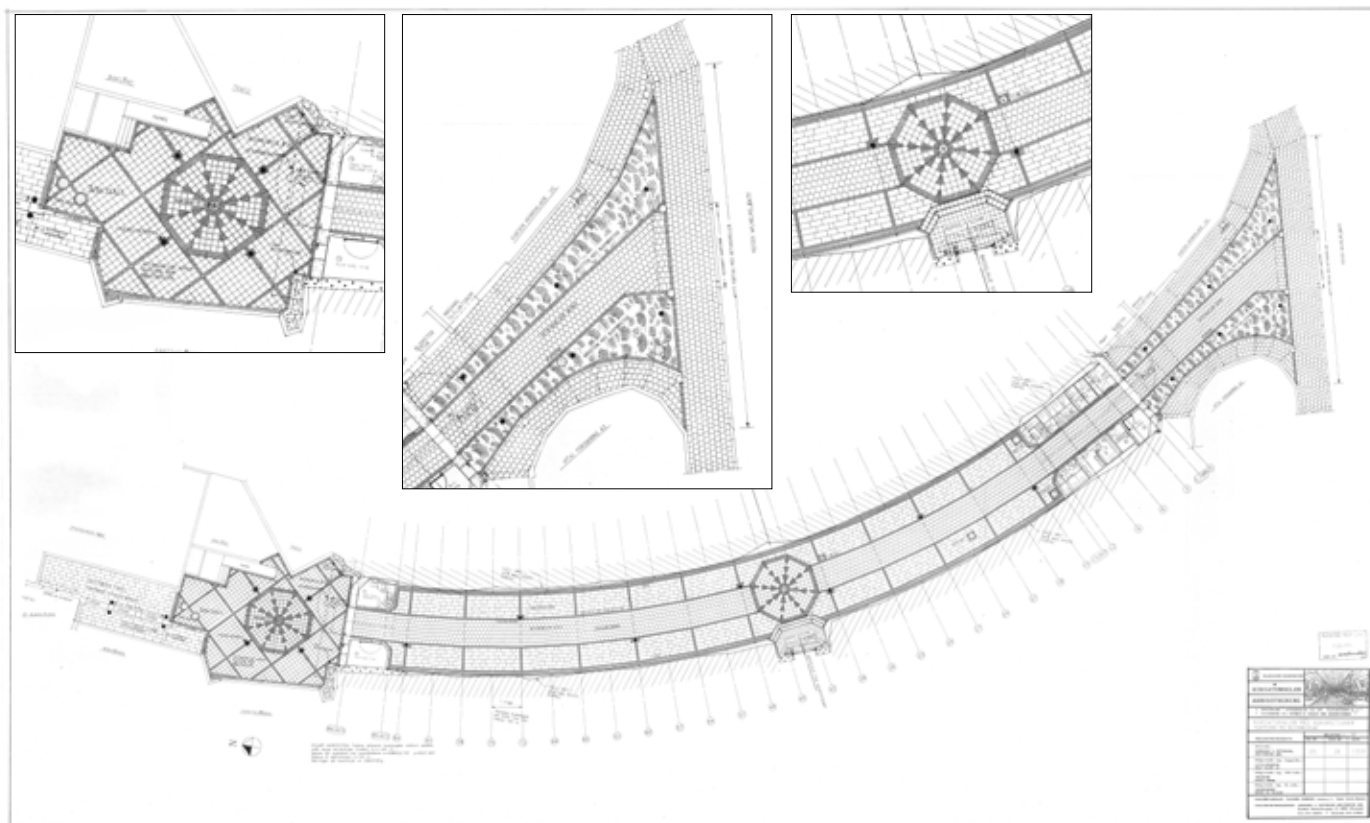
Det er i Keiser Wilhelms gate og Korsegata under opparbeidelse nytt kollektivknutepunkt for Ålesund sentrum, utarbeidet av Dronninga Landskap og Rambøll på oppdrag fra Ålesund kommune. Prosjektet innbefatter hele Harald Torsviks plass, samt store deler av arealet tilknyttet den sørlige inngangen til Korsatunnelen. Delene av KKP som inngår i Byromsprosjektet er detaljprosjektert vår 2023, og planlagt opparbeidet Q2-Q3 2024. Alle innspill og evt endringer som følge av Byromsprosjektet forutsetter en omprojektering av KKP, og det er derfor lagt til grunn færrest mulig innspill og justeringer med minimalt behov for omprojektering av KKP.

KVALITETER I EKSISTERENDE SITUASJON

Gjennom befaringer på stedet og studier av historiske tegninger fra da Korsatunnelen ble opparbeidet som tilfluktsrom på begynnelsen av 1990-tallet, vises hvordan belegningsstein, mønstre og forbandt holder høy kvalitet. Det er få tegn til slitasje og ødelagte belegningssteiner og fliser, utover normal bruksslitasje og dertil behov for grundig rens/vask.

Illustrasjon av Harald Torsviks plass fra KKP (2022), Dronninga Landskap

Anbudstegning av Korsatunnelen - Plantegning med belegningsplan (1991), Sandbakk & Pettersen Arkitekter

SUPPEBILEN

Suppebilen er en institusjon i Ålesund sentrum, med fast tilholdssted i området ved og i den sørlige inngangen til Korsatunnelen. Siden 2012 har "Suppe-Kalle" i samarbeid med frivillige i foreningen Suppebilen levert ut matkasser, og tilbudt et varmt måltid og et miljø for de som måtte trenge det.

Gjennom flere og lange opphold i byrommene har vi arkitekter og kunstnere som har arbeidet med prosjektet observert og kommet i snakk med menneskene og miljøet rundt Suppebilen, og hvilken viktig og betydningsfull rolle dette tilbudet har blant lokalbefolkningen. Suppebilen treffer direkte inn i kjernen av det kommunen har som overordnet ambisjon for byromsprosjektet - å motarbeide ensomhet og utenforskap, og tilrettelegge byen med særlig fokus på barn, unge og eldre.

Suppebilen har vist seg å være en allerede eksisterende livgivende og vital del av byrommene, og det har vært et viktig premiss å ivareta at denne funksjonen kan bestå og ha sin plass i byrommet også i fremtiden.

Samtale rundt Suppebilen i forbindelse med medvirkningsworkshop, august 2023

Sosialt miljø tilknyttet Suppebilen, juni 2023

SIKT- OG FORBINDELSESLINJER

Byrommene fra Harald Torsviks plass gjennom Korsatunnelen til St Olavs plass er en del av en større kontekst i Ålesund sentrum, og har blitt sett i sammenheng med de umiddelbare influens-områdene Kiperviktorget, fonteneplassen i bunnen av trappen opp til Grimmerhaugen nord for Harald Torsviksplass, Sankten og gågaten.

På Harald Torsviks plass er det prominent utsikt til fjellet Sukkertoppen i vest, og Aksla i øst, hvor Keiser Wilhelms gate med Harald Torsviks plass står i tydelig "spenn" mellom disse landemerkene.

Kroken av St Olavs plass i munningen av Korsatunnelen peker retning videre ned gågaten, samtidig som man ved opparbeidelse og revitalisering av Sankten kan fremheve siktlinjen og koblingen til havet man ser i nordvest, i retning Skansekaia.

KVANTITATIV STEDSREGISTRERING - BEVEGELSESMØNSTER

I løpet av september ble det utført tellinger og registreringer av bevegelsesmønsteret i byrommene, for å få et kvantitativt innblikk i hvor aktive byrommene er i det daglige, hva er de mest foretrukke bevegelsesmønstrene, og til hvilke tider er det størst aktivitet.

Resultatet av disse undersøkelsene har gitt tydelige føringer inn i prosjektet, for hvordan vi kan ivareta en god mobilitetsflyt og naturlig bevegelse gjennom rommene.

Undersøkelsene er utført da det ennå var sitteskulpturer i byrommene som del av de temporære kunstutprøvingene, og kan ha påvirket resultatene noe.

M.arch. Dorte Narum fra Ålesund Kommune har vært ansvarlig for å gjennomføre disse kvantitative stedsregistreringene på vegne av prosjektgruppen. Grafisk fremstilling av resultatene ses på side 12-13, samt i eget vedlegg til forprosjektrapporten.

MORGEN 1 07:45 - 08:15

DAG: ONSDAG
VÆR: SOL 11 GRADER

GÅENDE
totalt 82

alder	antall
0-10	2
10-20	5
20-40	36
40-60	35
60+	4

MORGEN 2 07:45 - 08:15

DAG: MANDAG
VÆR: OVERSKYET 18 GRADER

GÅENDE
totalt 123

alder	antall
0-10	2
10-20	6
20-40	54
40-60	49
60+	13

HARALD TORSHVIGS Plass

ETTERMIDDAG 1 11:45 - 16:15

DAG: MANDAG
VÆR: OVERSKYET 17 GRADER

GÅENDE
totalt 138

alder	antall
0-10	0
10-20	13
20-40	48
40-60	54
60+	23

ETTERMIDDAG 2 15:00 - 15:30

DAG: TIRSDAG
VÆR: SOL 17 GRADER

GÅENDE
totalt 76

alder	antall
0-10	1
10-20	3
20-40	30
40-60	33
60+	9

— BEVEGELSE • SITTENDE

MORGEN 1 07:45 - 08:15

DAG: TIRSDAG
VÆR: OVERSKYET 14 GRADER

GÅENDE
totalt 42

alder	antall
0-10	1
10-20	2
20-40	19
40-60	18
60+	2

MORGEN 2 07:45 - 08:15

DAG: TIRSDAG
VÆR: SOL 14 GRADER

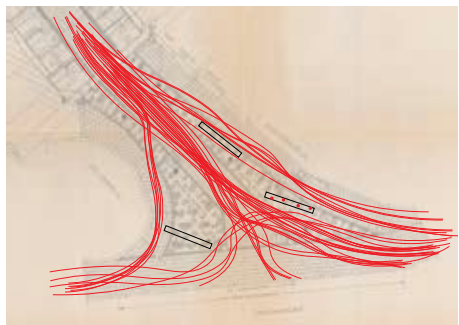
GÅENDE
totalt 32

alder	antall
0-10	0
10-20	3
20-40	12
40-60	15
60+	2

INNGANG KORSFUNELLEN SØR

ETTERMIDDAG 1 16:15 - 16:45

DAG: MANDAG
VÆR: REGN 11 GRADER

GÅENDE
totalt 45

alder	antall
0-10	3
10-20	4
20-40	18
40-60	17
60+	3

ETTERMIDDAG 2 15:00 - 15:30

DAG: MANDAG
VÆR: REGN 13 RADER

GÅENDE
totalt 39

alder	antall
0-10	5
10-20	2
20-40	19
40-60	10
60+	3

— BEVEGELSE • SITTENDE

DAG: FREDAG
 VÆR: OVSERSKYET
 13 GRADER

GÅENDE
 totalt 30

alder	antall
0-10	0
10-20	2
20-40	14
40-60	10
60+	3

GLASSROMMET

DAG: ONSDAG
 VÆR: REGN 14 GRADER

GÅENDE
 totalt 35

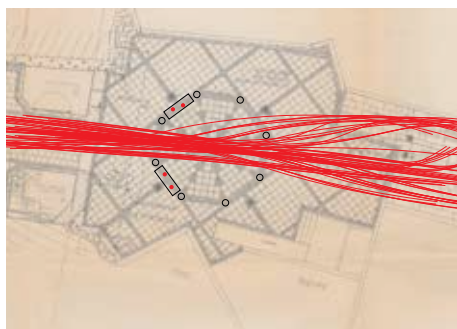
alder	antall
0-10	0
10-20	0
20-40	11
40-60	19
60+	5

DAG: FREDAG
 VÆR: SOL 13 GRADER

GÅENDE
 totalt 60

alder	antall
0-10	2
10-20	3
20-40	23
40-60	27
60+	5

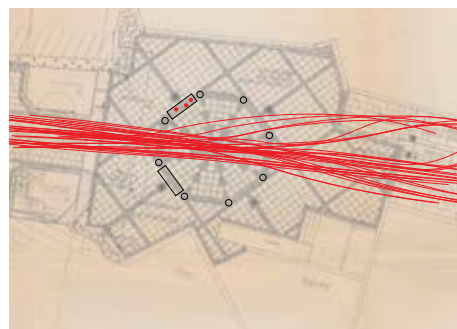

ETTERMIDDAG 2 15:30 - 16:00

DAG: ONSDAG
 VÆR: SOL 15 GRADER

GÅENDE
 totalt 32

alder	antall
0-10	5
10-20	3
20-40	13
40-60	4
60+	7

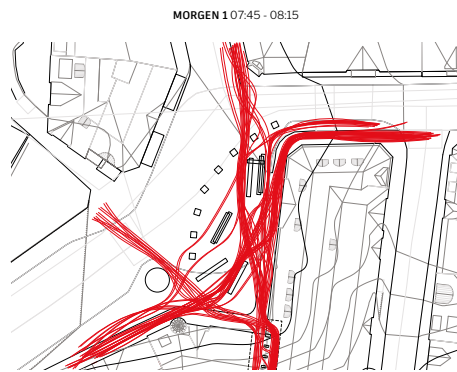

— BEVEGELSE • SITTENDE

DAG: TORSDAG
 VÆR: REGN 13 GRADER

GÅENDE
 totalt 67

alder	antall
0-10	6
10-20	2
20-40	33
40-60	22
60+	4

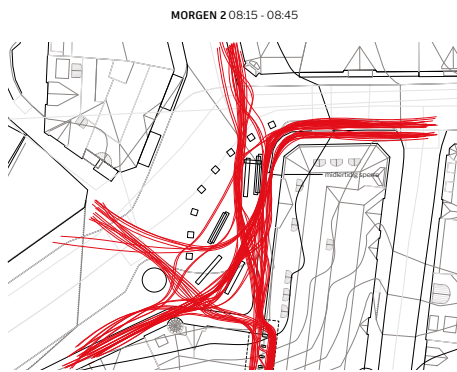

MORGEN 2 08:15 - 08:45

DAG: ONSDAG
 VÆR: REGN 14 GRADER

GÅENDE
 totalt 85

alder	antall
0-10	1
10-20	0
20-40	37
40-60	42
60+	5

ST. OLAVS Plass

DAG: TORSDAG
 VÆR: SOL 13 GRADER

GÅENDE
 totalt 131

alder	antall
0-10	1
10-20	1
20-40	48
40-60	51
60+	30

ETTERMIDDAG 2 15:30 - 16:00

DAG: TIRSDAG
 VÆR: SOL 17 GRADER

GÅENDE
 totalt 127

alder	antall
0-10	0
10-20	2
20-40	69
40-60	47
60+	9

— BEVEGELSE • SITTENDE

BRUKERMEDVIRKNING

KICK-OFF
POP-UP
DIGITAL INNSPILLSPORTAL
WORKSHOP - TEMA BARN
WORKSHOP - TEMA MENNESKER OG BEVEGELSE
WORKSHOP - TEMA FARGER OG LYS
WORKSHOP - ROM OG ARKITEKTUR
HØSTSCENA 2023

En av de aller viktigste, og mest førende impulsene for utviklingen av byromsprosjektet har kommet gjennom den omfattende og det høyt prioriterte arbeidet med brukermedvirkning. Formålet med brukermedvirkning er mangefasettert, og i dette prosjektet har det artet seg i forskjellige former og på forskjellige arenaer.

Formålet med brukermedvirkning kan overordnet deles inn i to temaer:

1) Gi innbyggere, brukere og andre interessentgrupper eierskap og aktiv deltakelse og påvirkning inn i prosjektet. Kommunikasjon og deltakelse i det offentlige ordskiftet fra både prosjekteiere, konsulenter og "mannen i gata" favner innunder denne kategorien.

2) Gi innsikt, erfaringer og kunnskap til prosjektgruppen og prosjekteier som man ellers ikke ville fått tilgang til - og derigjennom ei heller kunne hatt forutsetninger for å hensynta i det konkrete prosjektforslaget

Medvirkningsprosessen har vært en avgjørende del av prosjektets modningsprosess, og dannet prosjektets erfaringsgrunnlag for utarbeidelsen av prosjektforslaget. Den utstrakte medvirkningen har, i sammenheng med kunstprosjektene, i praksis vært vært prosjektets "fullskala skisser" for hvordan utformingen av byommene har endt opp i forprosjektet.

Med unntak av de større arrangementene vi har fasilitert (listet opp øverst på siden) har en viktig del av dialogen med brukere og beboere bestått i tilstedeværelse i byrommene, tilfeldige møter på gaten, uformelle samtaler med byutviklingsaktører, media, samt deltakelse på arrangementer gjennomført utenfor prosjektet som bl.a. KORO-konferansen i Bergen oktober 2023.

Vedlagt forprosjektrapporten er en sammenstilling med dokumentasjon av den medvirkningsprosessen vi i JAJA/Lala har vært ansvarlig for eller aktivt deltatt i. Kommunen har parallelt med dette hatt omvisninger og andre medvirkningstiltak tilknyttet prosjektet uten deltakelse fra JAJA/Lala.

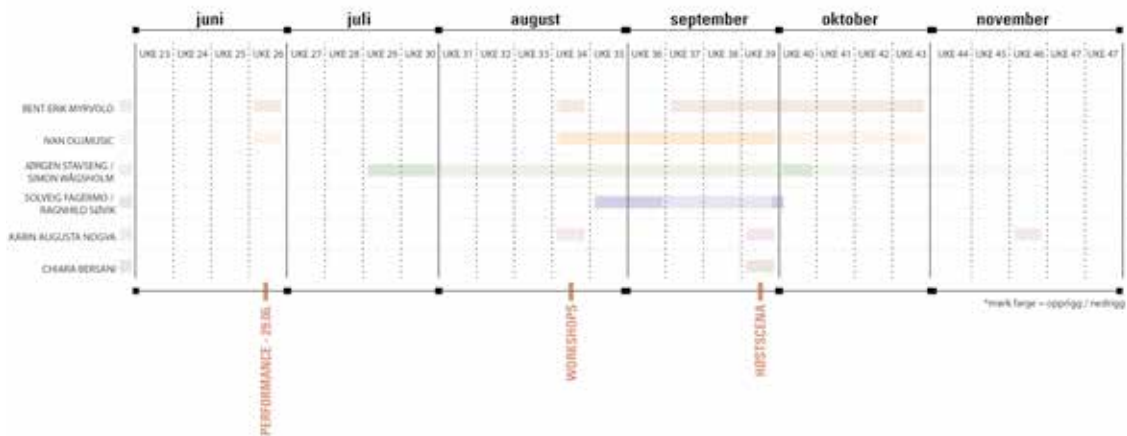
KUNST og KUNSTNERE

1. Jørgen Stavseng og Simon Wågsholm
2. Ivan Dujmusic
3. Karin Augusta Nogva
4. Solveig Fagermo og Ragnhild Søvik
5. Bent Erik Myrvoll

Et unikt aspekt ved byromsprosjektet er hvordan kunst, kunstnere og kunstkompetanse har vært en selvfølgelig og likestilt del gjennom hele utviklingsprosessen. Kunst er benyttet som uttestingsmetode konkret i byrommene gjennom midlertidige tiltak, som ressurser i medvirkningsarbeidet, og kunstnerne har gjennom sin tilstedeværelse i byrommene og den offentlige debatten vært en synlig og viktig del av prosjektet. Det kunstneriske blikket og de temporære kunstverkene har bidratt til å fremme bevisstheten og eierskapet til prosjektet i befolkningen, og har samtidig fungert som fullskala skissering og uttesting av ideer som kjerneprosjektgruppen direkte og indirekte har bygget det endelige forprosjektforslaget på.

Den tverrfaglige tilnærmingen hvor grensene mellom arkitektur, landskap og kunst viskes ut og går opp i en høyere enhet er en utfordrende modell som bygger på stor grad av respekt og tillit mellom fagfeltene, og avhenger av grundig kuratering av kunstnere og arkitekter, hvor åpenhet for annerledes ideer og prosesser må være en forutsetning. I dette prosjektet har kommunen som bestiller vært modige som har turt å teste ut denne modellen. Vi som arkitekter og kunstnere har klart å etablere et samarbeidsmiljø som har resultert i et produkt av en annen kvalitet og uttrykk en det vi sannsynligvis hadde kommet frem til uten den tverrfaglige samskapingen.

Det er i tilknytning til byromsprosjektet av kuratorteamet utarbeidet en egen katalog med mer inngående beskrivelse av hver enkelt kunstner og hvert kunstprosjekt. De neste sidene presenterer arkitektteamets refleksjoner rundt kunstprosjektene, og hvordan disse har påvirket den arkitektoniske prosessen for utviklingen av byrommene.

Jørgen Stavseng+Simon Wågsholm

/ møbler for lek og opphold på Harald Torsviks plass og St.Olavs plass

DEL 1 - Møbelinstallasjoner ute

DEL 2 - Installasjoner i tunnelen

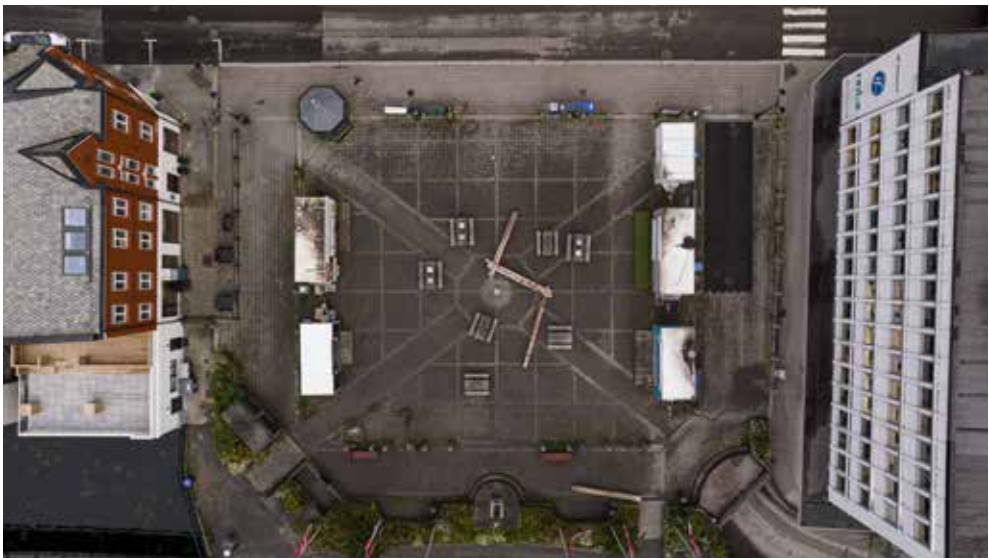
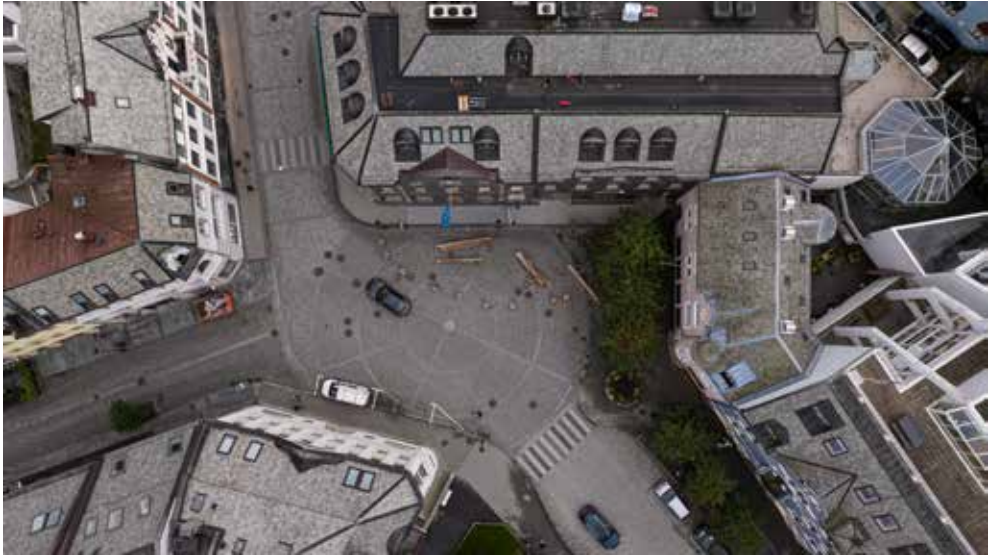
På bakgrunn av innspill fra brukermidvirkningen og samtaler i byrommene fremkom det tidlig ønske om flere muligheter for å sette seg ned i sentrum. Simon og Jørgen ble invitert inn i prosjektet av kuratorteamet med konkret forespørsel om å utforske muligheten for møblering i byrommene, gjennom såkalt ikke-dikterende møblelement som skulle invitere til sosiale møter, hvile og aktivitet.

Simon og Jørgens prosjekt med bruk av "hyllevare" fra trelasthandelen, satt sammen i konstallasjoner med forskjellig retning, høyder og vinkler har vist at behovet for å kunne sette seg ned, nyte solen eller ha et sted å sette seg ned for å hvile eller som invitasjon for barns intuitive lek har vært tilstede.

Et ekstra lag til Simon og Jørgens bidrag var Simon kommentar til Ålesund som "byste-by", ved å lage utskjæringer av ansikter på enkelte av stukkene. Disse hodene har omdannet møbelarrangementene til skulpturer med et kunstnerisk uttrykk som inviterer til taktile møter, undring og samtaler utover det forventete.

Som innspill og direkte påvirkning for prosjektresultatet viste Simon og Jørgens temporære installasjoner i byrommene viktigheten av å tilrettelegge for uformell og ikke-instruerende opphold, aktivitet og kontemplasjon. I tillegg til dette var dette det første av de 5 temporære kunstprosjektene, og ga derigjennom anslaget til det offentlige engasjementet og debatten rundt byromsutviklingen generelt, og bruken av kunst som virkemiddel i utviklingen av våre offentlige rom spesielt.

Jørgen Stavseng+Simon Wågsholm

/ møbler for lek, skate og aktivitet i Korsatunnelen

DEL 1 - Møbelinstallasjoner ute

DEL 2 - Installasjoner i tunnelen

I sommermånedene strakk det såkalte "stokkeprosjektet", som det på folkemunne ble kalt, seg fra St Olavs plass og Sankten, via den sørlige inngangen til Korsatunnelen til Harald Torsviks plass, Kiperviktorget og Kipervikpiren.

I september, oktober og november ble materielene flyttet inn i Korsatunnelen og satt opp i nye konstellasjoner for annen bruk, parallelt med at materialene tørket og ble forberedt for permanent bruk andre steder, som for eksempel i Verkstad Da Vinci, kommunens rom for å styrke estetiske læringsprosesser i skolen.

Ivan Dujmusic

/ tekstbasert kunstinstallasjon i Korsatunnelen

CREATED TO BE MISINTERPRETED
AN ATTEMPT TO TURN THIS IS THE
WAY IT IS INTO THIS IS THE WAY IT WAS
IT COMES AS NO SURPRISE

Ivan er kunstneren som har jobbet med selve Korsatunnelen som case for sitt verk. Dette verket var det andre temporære kunstprosjektet som ble oppført i byrommene.

Ivan har gjennom sin prosess med det temporære verket renset opp og strippet tunnelens hvelving for løse objekter slik at den fremstår formsterk og ren. Dette grepet har tydeliggjort den markante formen, linjeføringen i overflatematerialene og tunnelens kurvatur - tunnelen har en markant "fart" og retning som er tydeliggjort gjennom dette arbeidet.

I tillegg til å vaske, rydde og renske opp har Ivan arbeidet med stedsspesifikk tekst montert i tunnelens lengderetning. Tekstene åpner for egen refleksjon og undring blant dem som beveger seg gjennom tunnelen. Samtidig opererer de som en abstrakt kommentar til den offentlige debatten som oppsto i kjølvannet av prosjektet med sitteinnstallasjonene, og får derigjennom en ekstra kraft som kunstverk i en større prosessuell kontekst.

Karin Augusta Nogva

/ performances og tilstedeværelse i byrommene - "TILLIT"

Karin er den kunstneren som har fulgt prosjektet og prosessen hele veien, fra starten i juni til ferdigstilling av forprosjektet. Karins kunstneriske uttrykk i prosjektet har vært gjennom aktiv tilstedeværelse i byrommene, planlagte performanser og tilfeldige samtaler og møter på plassen. Karin har gjennom sommeren utforsket og stilt spørsmål ved vår vante oppfatning om hvordan vi mennesker håndterer og respekterer (eller har manglende respekt for) våre omgivelser. Nøkkelordet som gjennomsyrrer hele Karins performative prosjekt er "tillit". Tillit til det gode i mennesker, at mennesker i bunn og grunn vil bli sett, tatt på alvor og vist omsorg.

Samtidig har Karin i sitt arbeid vært bevisst på de historiske linjene til jugendstilen, jugendstilens opphav i japonismens og japonismens direkte påvirkning. Dette har vært synlig i byrommene gjennom blant annet teseremonier og rensesritualer. Konkret naturelement som har vært gjennomgående i Karins arbeider med byromsprosjektet har vært Ålesunds tette koblingen til havet. En tang- og tareklase har både helt konkret og abstrakt blitt benyttet som del av den kreative utviklingsprosessen av både hennes kunst og byromsprosjektets endelige forprosjektforslag.

Gjennom samtidig tilstedeværelse med byrommenes faste brukere, da i særdeleshet det sosiale miljøet rundt Suppebilen, har hun "sett" medmenneskene hun opererer i samme rom som, invitert til samtaler og deltakelse. Gjennom dette er det observert hvordan miljøet og hverdagslivet ved inngangen til Korsatunnelen har blomstret og utviklet seg.

Karins prosjekt har tydeliggjort og fremhevet hvordan vi som arkitekter, planlegger og prosjekteiere ikke kan ta vante forutsetninger for gitt, og har tilbakevist at forventningene om hærverk, ødeleggelse og vandalisme ikke alltid viser seg gjeldende, men at om man opparbeider og gir våre felles rom tilbake med kvalitet og verdighet er det et felles ansvar å ivareta dette felles godet.

Byromsprosjektet har for oss arkitekter og kunstnere hele veien hatt som ledebilde at de offentlige byrommene, og byens mellomrom, er demokratiske rom til glede for alle byens brukere uavhengig av kulturelle, økonomiske eller andre forutsetninger.

Solveig Fagermo+Ragnhild Søvik

/ orangeriet

I oppstartsverkstedet, kick-off'en, for prosjektet var ideen og bildet på glassrommet som et grønt rom, veksthus eller orangeri gjennomgående. Hvordan utnytte dette delklimatiserte rommet, badet i dagslys, til et sted å være, et sted for aktivitet og benytte den særegne akustikken ble drøftet. Solveig og Ragnhild kom inn i byromsprosjektet med ideen om å omskape dette rommet til et sted for kontemplasjon, grønne vekster, overraskelser og opplevelse.

Ragnhild og Solveig tok i bruk hele rommet - vegger, gulv, søyler og andre konstruksjoner - og omdannet rommet til en midlertidig oase. Deres verk ytes ikke rettferdighet gjennom billedokumentasjon, men var et rom som måtte oppleves. Dette verket særpreges av hvordan plantene sakte, men sikkert endret karakter, hvordan lyden av fuglekvisper endret rommets karakter ved hjelp av lyd, og hvordan det programmerte vanningsystemet ga kunstig regn og påvirket det lokalklimatiske miljøet og opplevelsen av rommet til noe helt eget. Forståelsen av romlige dimensjoner, proporsjoner, henvendelse og opplevd trygghet utpekte seg spesielt i dette prosjektet, og viste tydelig hvilket potensiale dette rommet innehar som mulig rom for opphold, og et sted for å rette oppmerksomheten opp og ut av seg selv.

Bent Erik Myrvoll

/ farger

Bent Erik har, sammen med Karin Augusta, vært en aktiv del av konsulentgruppen i tillegg til å ha vært synlig og tilstede i byrommet gjennom lang tid. Bent Erik har i prosjektet deltatt med performance gjennom byrommene (i samarbeid med Ivan Dujmusic) under første pop-up som ble gjennomført i juni, men først og fremst via gjennomføring av medvirkningsverksteder med elever fra Fagerlia VGS i august, og undersøkelser og arbeid med fargesetting og eget verk ved den sørlige inngangen til Korsatunnelen. Bent Erik har vært en viktig sparringspartner i den tverrfaglige prosjektgruppa, som har bidratt med verdifull kunnskap, energi og iverksettelse prosjektet ikke kunne vært foruten.

Bent Erik har gjennom sitt arbeid, og ikke minst formidling av sin inngående kunnskap, om farger, materialitet og teknikker avdekket hvordan rom og menneskers psyke og livskvalitet påvirkes av farger i omgivelsene. Innsikten Bent Eriks arbeid har bidratt med inn i prosjektet har resultert i et særlig fokus på mulighetsrommet farger, fargebruk og fargeintensitet gir i arkitekturen, farger som stedlig forankring til stedet og regionen, samt viktigheten av håndverksmessig kvalitet og -kunnskap i prosjektets utførelse.

KONSEPT

/ tilnærming til oppgaven og overordnet fortelling

FORTELLING

VIRKEMIDLER

PRINSIPPER

FARGER

MATERIALER

En grunnleggende tilgang til prosjektet har fra første befarings vært å ikke ødelegge eller endre på de allerede eksisterende stedlige kvalitetene, men bygge videre på og foredle det som finnes. Prinsippet "why change it if it ain't broken" ble tidlig etablert som et prinsipp å jobbe ut ifra.

Gjennom månedene med temporær kunst i byrommene, brukermedvirkning og innsikt i byens behov, innbyggernes interaksjon med de arrangementene, samtalene og tiltakene som prosjektet har initiert, og Ålesunds historiske bagasje og nåtidige DNA, har det krystallisert seg ut et ønske om å la prosjektet bygges på et solid fundament basert på det unike Ålesund har å by på. Den allestedsnærværende koblingen til jugendstilen og gjenreisningen etter bybrannen i 1904, den unike og mektige naturen som omkranser byen med havet, Sunnmørsalpene, været og klimaet som så tydelig setter sitt preg på dagens Ålesund.

Den overordnede fortellingen som binder sammen og samler de 5 byrommene er tolket som en reise, hvor man fraktes fra de store landskapsrommene, stuper ned på havets dyp, dukker opp til overflaten hvor man igjen leder oppmerksomheten opp mot himmelen, før man til sist lander i et trygt og levende rom for byliv, fest og samvær.

PLANETARIET

Atmosfærisk

← Himmel/stjerner/sollys

PÅ REISE

Kaleidoskopisk reise

Opplevelser i havet

Grotten

Vi entrer havet og det mørke og mystiske

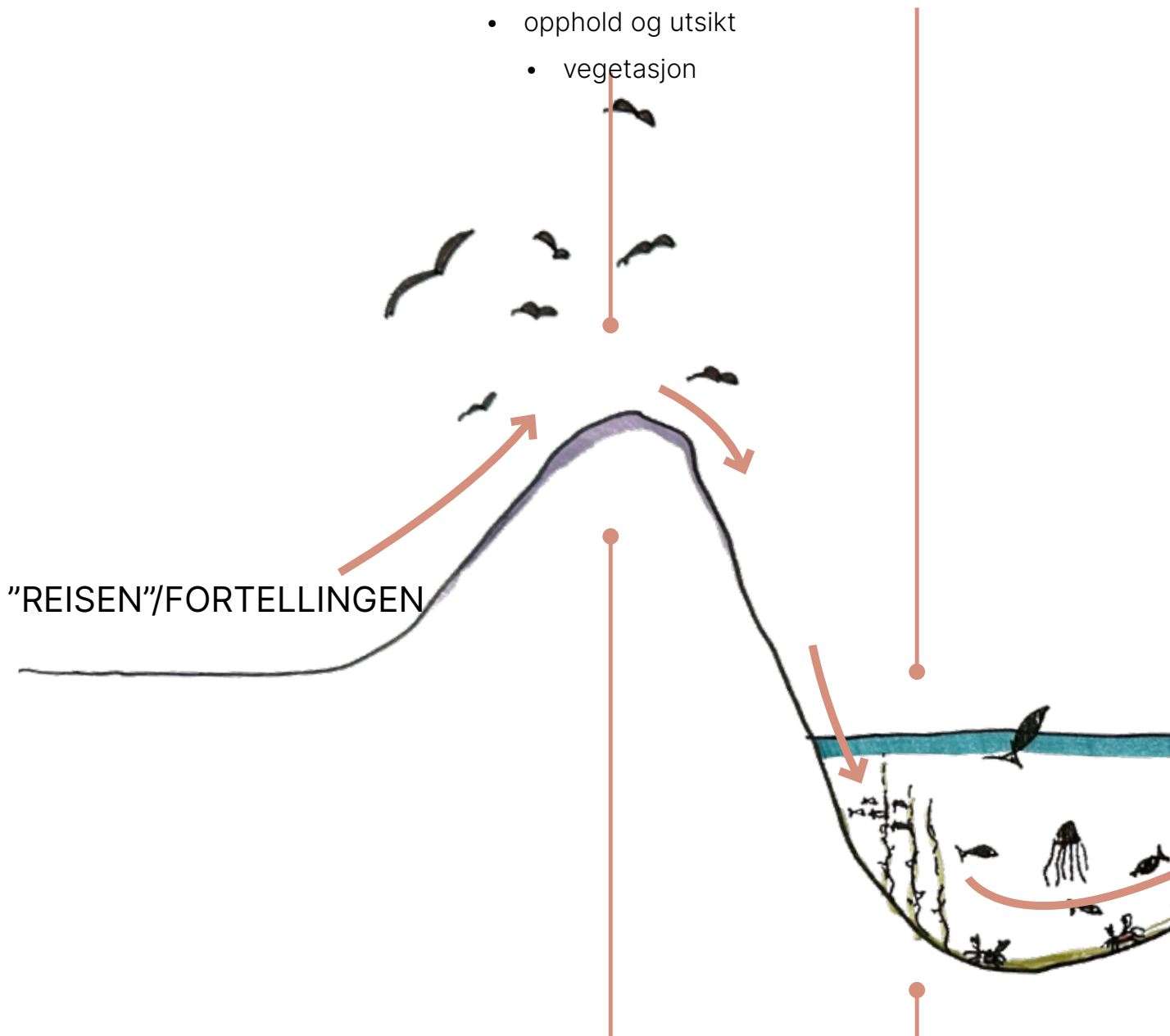
PRAGMATISK

HARALD TORSVIKS Plass

- naturmaterialer
- jobbe med flaten/gulvet
- siktlinjer Sukkertoppen/
Aksla
- opphold og utsikt
- vegetasjon

K.T. INNGANG SØR

- farger
- portal
- overgangssone

"REISEN"/FORTELLINGEN

LANDSKAPSRUMMET

- vidsyn
- majestetisk
- naturlig

GROTTEN

- stupe ned i havet
- mørk og mystisk

KONSEPTUELT

KORSATUNNELEN

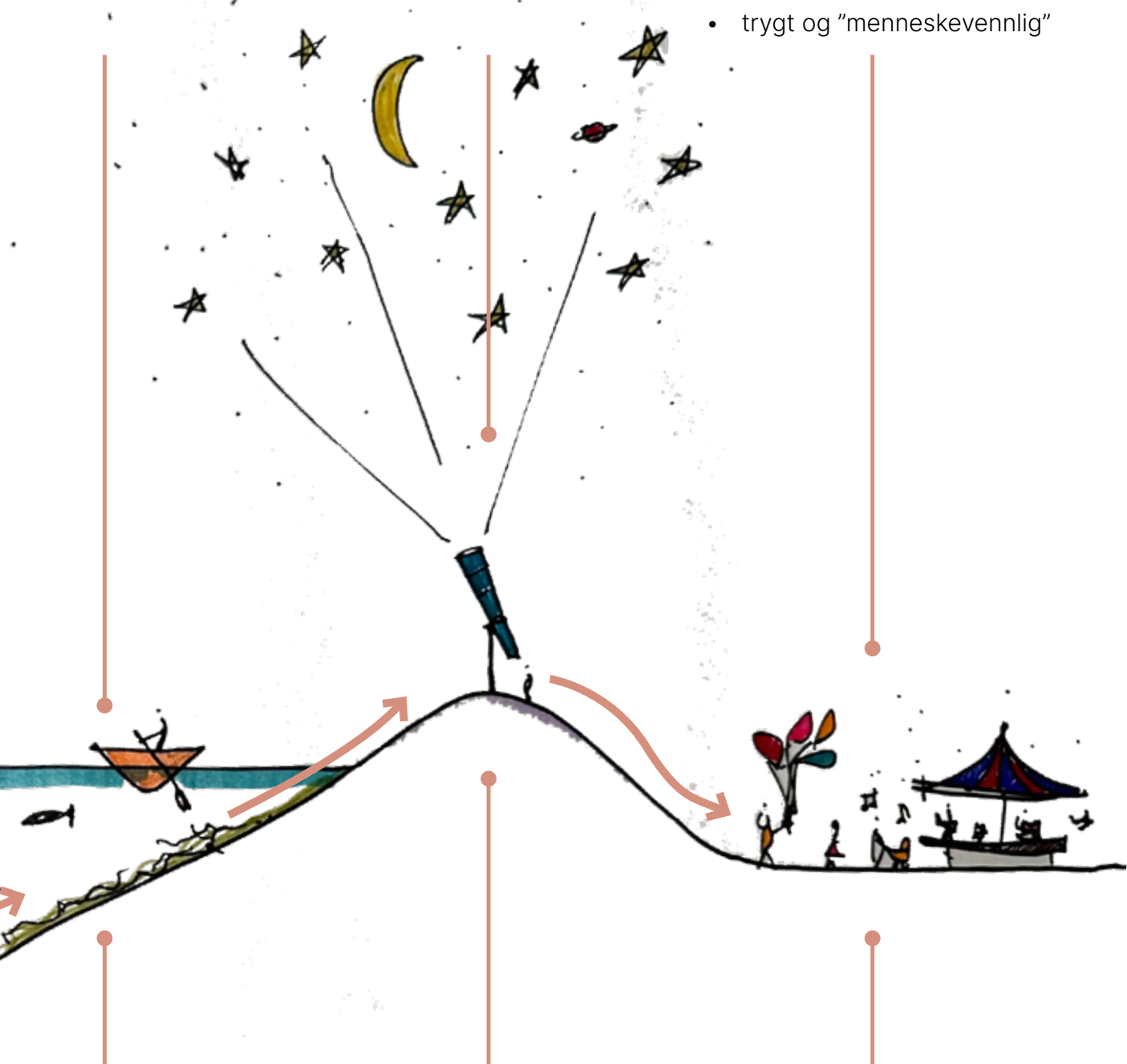
- fargesprakende opplevelser på veien
- aktiviseres og brukes

GLASSROMMET

- henvendes oppover
- kobling til Grimmerhaugen
 - sted å være

ST.OLAVS PLOSS

- solplass
- torget i enden av gågaten
 - sted for fest
- trygt og "menneskevennlig"

REISEN

- kaleidoskopisk reise
- transcendentalt rom

PLANETARIET

- atmosfærisk
- himmel/stjerner/universet

TORGET

- glede
- menneskemøter
- dialog og samtale
- fest og hygge

KONSEPT

/ prinsipper

Sekvenser av rom - Prosjektet er bygget opp som en serie romlige opplevelser satt i sammenheng. Hvert byrom skal være en del av en større fortelling, og samtidig stå godt alene som selvstendig byrom

Historiefortelling - byromsprosjektet skal videreføre funksjonen tunnelen har hatt som arena for historiefortelling. Gjennom en frise langs sokkelen i tunnelen skal Ålesunds byhistorie utspille seg, og utsmykningen av scenen skal henseile på resultatene og de funnene og opplevelsene som har kommet gjennom utstrakt medvirkning med byens befolkning

Arena for omskiftende kunstuttrykk - Byrommene, og i særdeleshet Korsatunnelen, oppfordres til å fortsatt være byens arena for midlertidig kunst, omskiftende utstillinger, arrangementer, forestillinger og konserter. Tunnelens hvelving har vist seg svært velegnet som utgangspunkt for tidsbegrenset kunst, utforskningsarena og bakteppe for meningsutveksling og debatt

Eksisterende kvaliteter - både på bakgrunn av ressursutnyttelse, prosjektøkonomi og historiefortelling er det et ledende premiss i prosjektet å bygge videre, foredle og anerkjenne de kvalitetene som ligger til grunn i byrommene. Særlig gulvbelegning med dets mønster og høykvalitets stein i tillegg til overflatematerialer som mineralittpuss på søyler m.m. videreføres. Spørsmålet "why change it if it ain't broken?" har fulgt prosjektet gjennom hele utviklingsprosessen

Farger - fargebruken i byromsprosjektet skal reflektere og gjenspeile landskapene i og rundt regionen, og samtidig aktivt bidra til å sette stemningen for hvert enkelt byrom

Sitteskulpturer - for å invitere til kreativitet, menneskemøter og fri bruk av byrommene introduseres det skulpturer for rekreasjon, ta seg en pust i bakken, lek og aktivitet. Det er et bevisst valg at det i hovedsak ikke skal settes opp benker i tradisjonell forstand, men såkalt "ikke-instruerende møblement" åpne for brukernes egne forutsetninger og fortolkning

Aktivitetsskalender/årshjul - som eget kunst- og kulturprosjekt i byromsprosjektet anbefales det å utarbeide en aktivitetsskalender eller årshjul med faste, gjentakende tiltak eller arrangementer i byrommene for å sikre vitalitet, attraktivitet, eierskap og engasjement i og rundt Ålesund sentrum. Alle de fem byrommene i dette prosjektet inviterer til forskjellig bruk. Markeder, forestillinger og konserter, debatter, festivaler, galleri m.m. er alle muligheter som med enkle grep byrommene kan huse

KONSEPT

/ farger

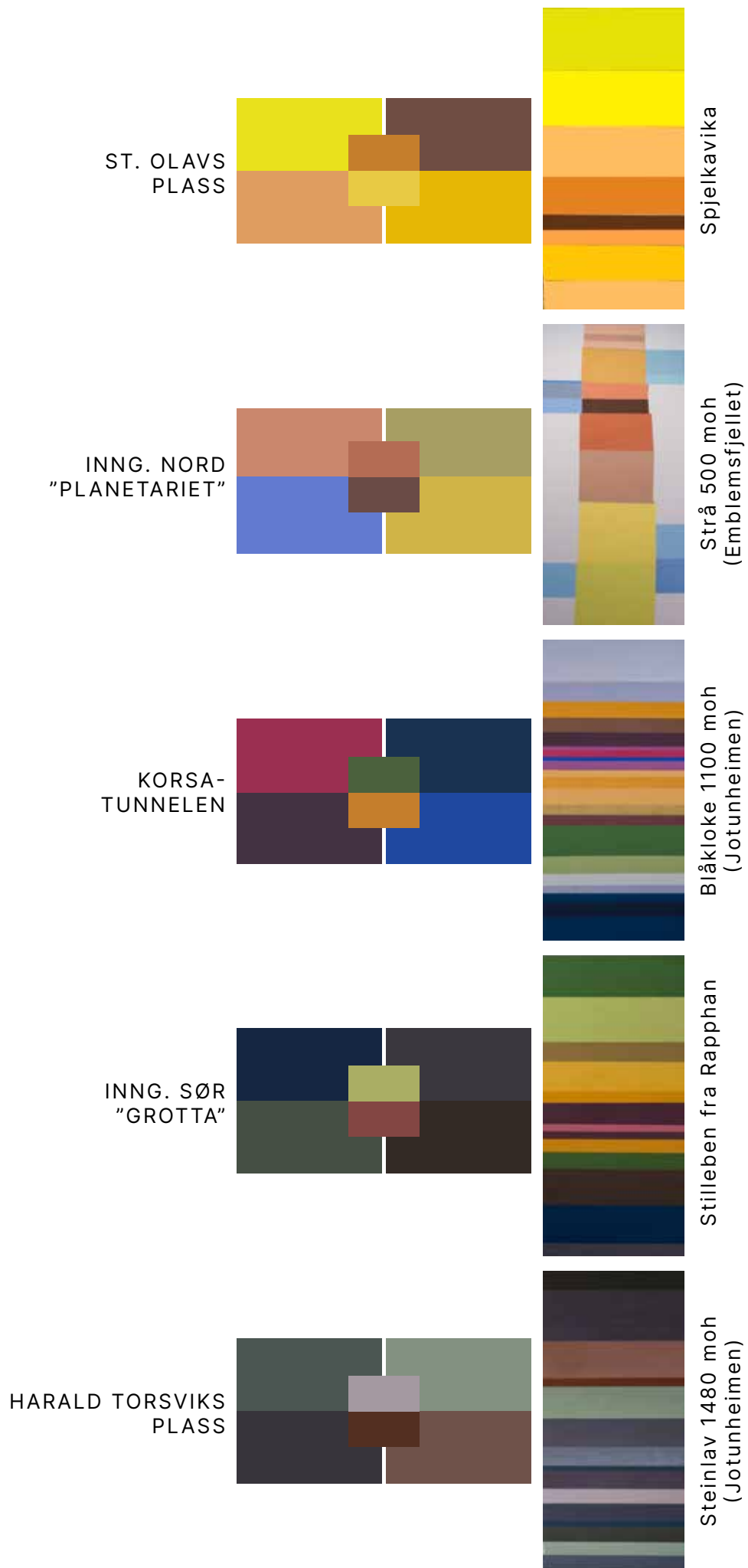
Fra "The floating world" Khåk kunsthall 2023, Bent Erik Myrvoll

Fargene i byromsprosjektet er et konkret resultat av den tverrfaglige samskapingen mellom kunst- og arkitekturkompetanse i prosjektet. Gjennom kontinuerlig tverrfaglig idemyldring og konseptutvikling er det i fellesskap utarbeidet fargepaletter tilegnet de 5 byrommene, direkte avledet av prosjektets overordnede idé om en reise gjennom landskap og tilstander. Et allestedsnærværende bakteppe for fargepaletten, og byromsprosjektet for øvrig, er idegrunnlaget jugendstilen var tuftet på. Jugendstilens (jugend=ungdom) essens var å dyrke et nytt og moderne kunst- og arkitekturuttrykk, et uttrykk for sin tid, med utspring i naturen og naturens influenser på formuttrykket. I tråd med jugendstilens DNA har vi i byromsprosjektet anvendt idegrunnlaget og satt det inn i vår tid, og introdusert kontemporære fortolkninger av hvordan inspirasjonen fra naturen kan fortone seg.

Fargepalettene for de fem byrommene er utledet fra kunstverk av Bent Erik Myrvoll med direkte utgangspunkt i stedsspesifikke analyser av natur i og rundt Ålesundsregionen. Hvert byroms fargepalett skal bidra til å fremheve og forsterke den romlige fortellingen og reisen prosjektet tilbyr.

Det er en forutsetning at paletten benyttes som utgangspunkt for fargevalg ved valg av resept(er) for evt betong og terrasso, malte overflater, møblement og garnityr, samt kunstnerisk utsmykning i byrommene.

Malte overflater på betong eller mur skal males med silikatmaling eller maling med tilsvarende kvalitet og fargeintensitet, med utgangspunkt i farger fra KEIMs fargepalett. Lakkerte overflater skal benytte farger fra RALs fargevifte som oppgitt, eller RAL-systemets ekvivalent til oppgitte KEIM-fargekoder.

KONSEPT

/ materialer

Basert på prosjektets ambisjon om stedlig forankring, med inspirasjon fra jugenstilens idégrunnlag og Ålesunds historie, er det foreslått en overordnet materialpalett med lokale materialer eller materialer som allerede finnes i Ålesunds karakteristiske arkitektur.

Eik er et hardt og bestandig tre som godt kan tåle offentlige miljøer og utendørs klima. Flere av de historiske bygningene i Ålesund har benyttet eik eller lignende treverk i detaljer som vinduskarmer og dører. For en helhetlig materialitet som innpasses i den eksisterende byveven anbefales det å videreføre dette der det i byromsprosjektet er naturlig med treverk som valgt materiale.

Bronse, evt støpejern, anbefales for detaljer, kunstnerisk utsmykning, skulpturer og lignende. Man kan i detaljer fra jugenstilsbebyggelsen og eksisterende offentlig kunst i Ålesund finne disse materialene benyttet. Det forventes at det blir valgt resirkulert, gjenvunnet eller ombrukte metaller i så stort omfang som mulig i den fysiske opparbeidelsen av byromsprosjektet.

Bruk av stein som materiale i byromsprosjektet skal være lokalt utvunnet gneis fra Bolsøya, eller tilsvarende kortreist stein med samme farge og spill. Ved behov kan lokalt utvunnet marmor fra regionen benyttes som alternativ til gneis. Fra Bolsøya utvinnes to typer gneis - hvit og rosa. Ved gjenoppbyggingen av Ålesund etter bybrannen i 1904 ble lokal gneis fra Bolsøya benyttet som byggemateriale i stor utstrekning.

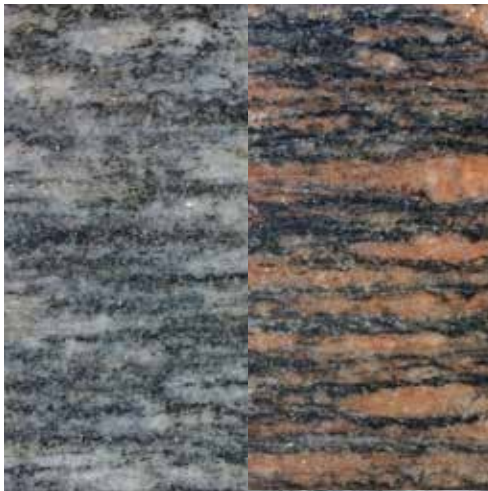
Betong, terrasso og mosaikk er foreslått brukt til kunstnerisk utsmykning, sitte-skulpturer og nødvendig stedsspesifikk møblement. Tilslaget i terrassoresepten(e) skal være i henhold til prosjektets fargepalett, og avstemmes betongens egenfarge. For betong skal det velges lokal leverandør med lavkarbon betongresept basert på lokal stein.

oljet eik

bronse / støpejern

Gneis Bolsøya
(hvit/rosa)

betong

speil-/glass-
mosaikk

terrasso

HARALD TORSVIKS PLOSS

/ forutsetninger og beskrivelse

- Hvor:** Mellom Kiperviktorget, Pir, Korsatunnelen og Grimmerhaugen, omkranset av Kipervikgata og Keiser Wilhelms gate
- Hva:** Opparbeide plass med romlige avgrensninger, sitte-, aktivitet- og oppholdsmuligheter
- Hvordan:** Jobbe tredimensjonalt med gulvet og benytte de eksisterende kvalitetene på stedet og videreforedle det plassrommet allerede tilbyr
- Hvorfor:** Byrommet oppleves grått og lite trivelig, og det savnes steder for opphold og byliv

For Harald Torsviks plass har det i prosjektet vært en forutsetning å forholde oss til og koordinere delprosjektet opp mot det allerede prosjekterte kollektivknutepunktprosjektet (KKP) i Keiser Wilhelms gate, samt la skulpturen Bøtkeren av Leon Roald komme ytterligere til sin rett som sentral figur på plassen.

Gjennom medvirkningsprosessen, kunstnerisk eksperimentering og erfaringer fra plassen har det kommet frem et tydelig behov for å tilføre plassen muligheter for å sette seg ned, tone ned det grå gulvet, og gi plassen tilbake til byen som et sted å "være".

Historisk bilde, Designmanual KKP

Harald Torsviks plass, 1950-tallet

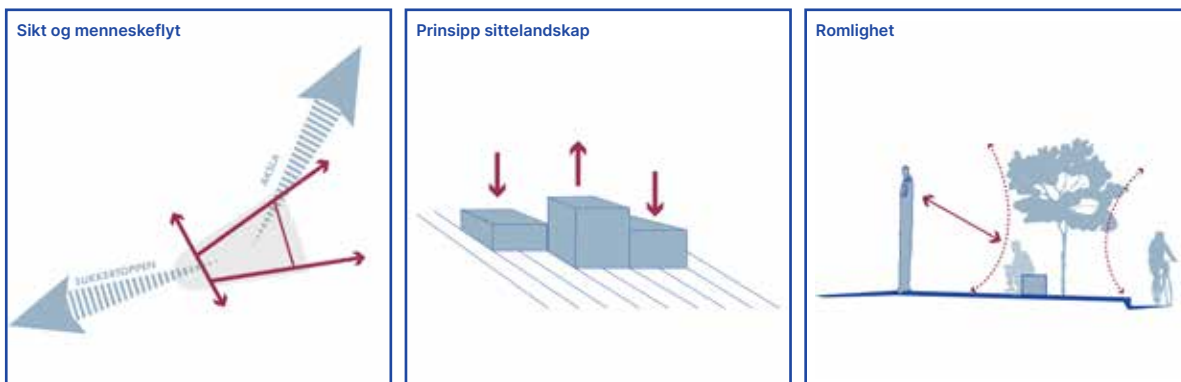
Harald Torsviks plass, 2023

HARALD TORSVIKS PLOSS

/ grep og virkemidler

Det er i KKP planlagt 6 trær på Harald Torsviks plass, plassert langs med hhv Keiser Wilhelms gate og Kipervikgata. Disse trærne bidrar til å definere plassrommet, og skaper grønne "vegger" mellom plassen og gatene. I byromsprosjektet er det bygget videre på dette grepet, ved å introdusere et tredimensjonalt landskap rundt og under trærne, hvor steinhellene i dekket ekstruderes og blir til et landskap i forskjellige høyder som inviterer til å sittes på eller lek. Det tredimensjonale landskapet er bygget opp av komponenter i en fast dimensjon basert på matrisen i det eksisterende dekket, og er i 3 forskjellige høyder - 300/450/600. Dagens belegning skal bevares eller tilbakeføres slik det opprinnelig er lagt. Tilført sittelandskap skal innarbeides iht opprinnelig belegningsmatrise.

Utover trærne og skulpturen Bøtkeren er det ingen vertikale elementer som konkurrerer med Bøtkeren som skuer ut over det vide landskapsrommet, og henviser til plassens visuelle kontakt med fjellene Sukkertoppen og Aksla.

HARALD TORSVIKS PLOSS

/ form og kunst - "Bøtkeren" og Leon Roald

På Harald Torsviks plass er det allerede et markant og ærverdigg kunstverk som definerer plassen, laget av Leon Roald, kalt "Bøtkeren". Arbeidet til Leon Roald ble aldri fullt ferdigstilt, da det under opparbeidelsen av prosjektet på slutten av 1980-tallet, da prosjektøkonomien ble offer for den store bankkrisen, og prosjektet ble redusert betydelig. Leon Roald tegnet som del av prosjektet hele plassen, med sittemuligheter, belegning m.m.

Med denne historien som bakteppe anbefales det at Leon Roald inviteres inn i det videre arbeidet med Harald Torsviks plass, og det opprettes dialog mellom konsulentgruppen og Leon Roald så detaljprosjektet ferdigstilles i fellesskap mellom arkitektene og kunstner for at det endelige resultatet er godt avstemt med Leon Roalds kunstneriske visjon for Harald Torsviks plass.

HARALD TORSVIKS Plass

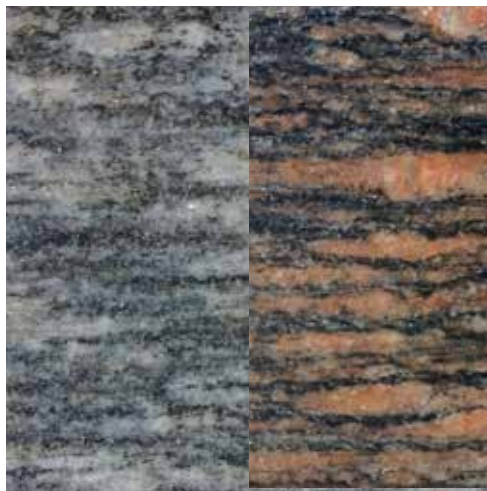
/ materialbruk og farger

oljet eik

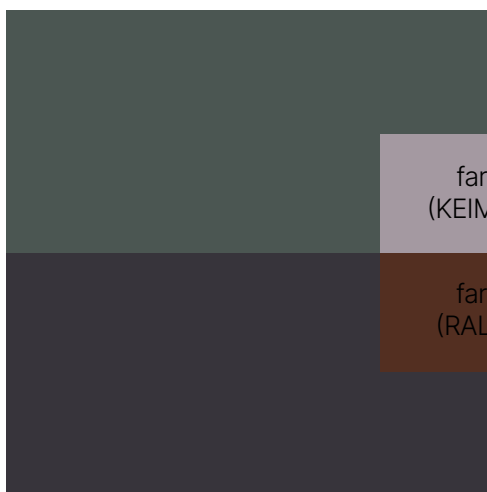
bronse

Gneis Bolsøya

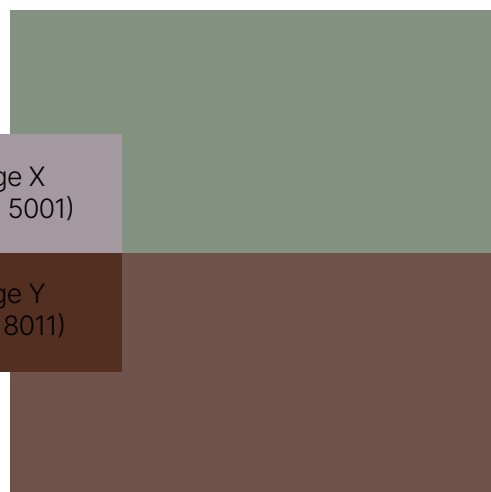

terrasso

farge A (KEIM 9382)

farge C (RAL 7016)

farge B (KEIM S153)

farge D (KEIM 9201)

farge X
(KEIM 5001)
farge Y
(RAL 8011)

Steinlav 1480 moh
(Jotunheimen)

HARALD TORSVIKS PLOSS

/ belysning og teknisk infrastruktur

Fjernvarme - Det er av prosjekteier ønske om mulighet for å legge sløyfer med fjernvarme under dekket på plassen, samt fjernvarmerør integrert i sittemøblelement tilsvarende "varmebenkene" øst for Hellebrua. Forprosjektet viser et prosjektforslag som fint kan opparbeides med disse ønskene innarbeidet, men er ikke avhengig av disse tekniske løsningene og står arkitekturfaglig like sterkt som byromsoppgradering uten fjernvarmetiltak. Skal fjernvarme implementeres i prosjektet forutsettes at nødvendig fagkyndig ingeniørkompetanse involveres i detaljprosjekteringen av dette byrommet.

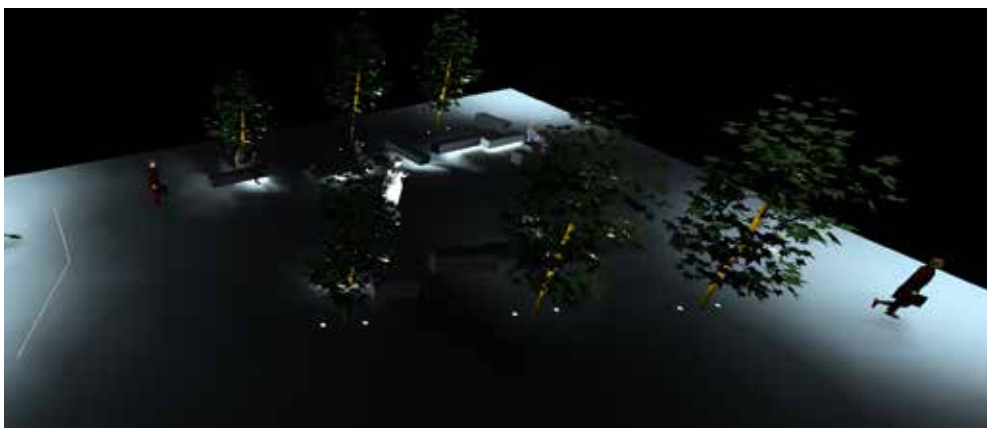
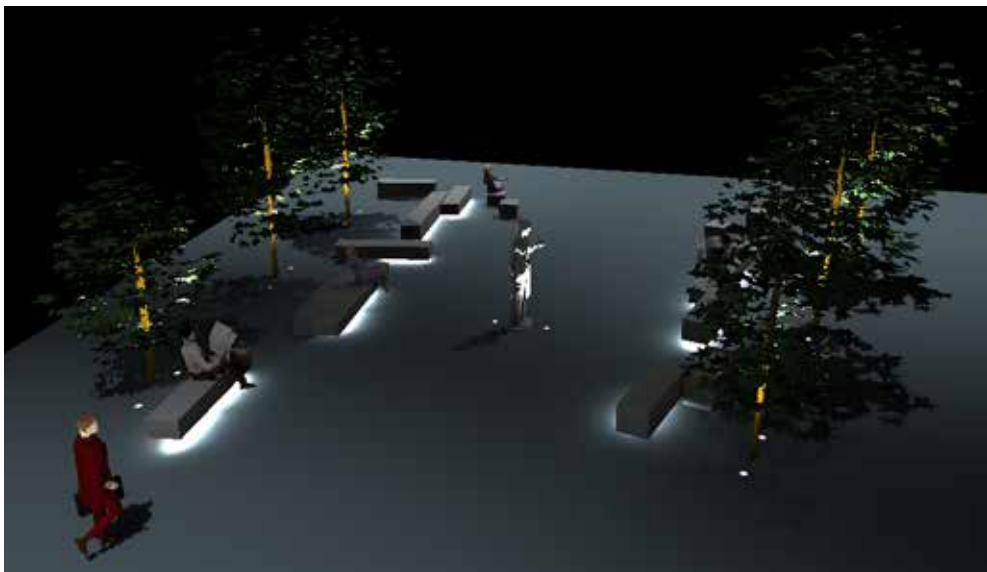
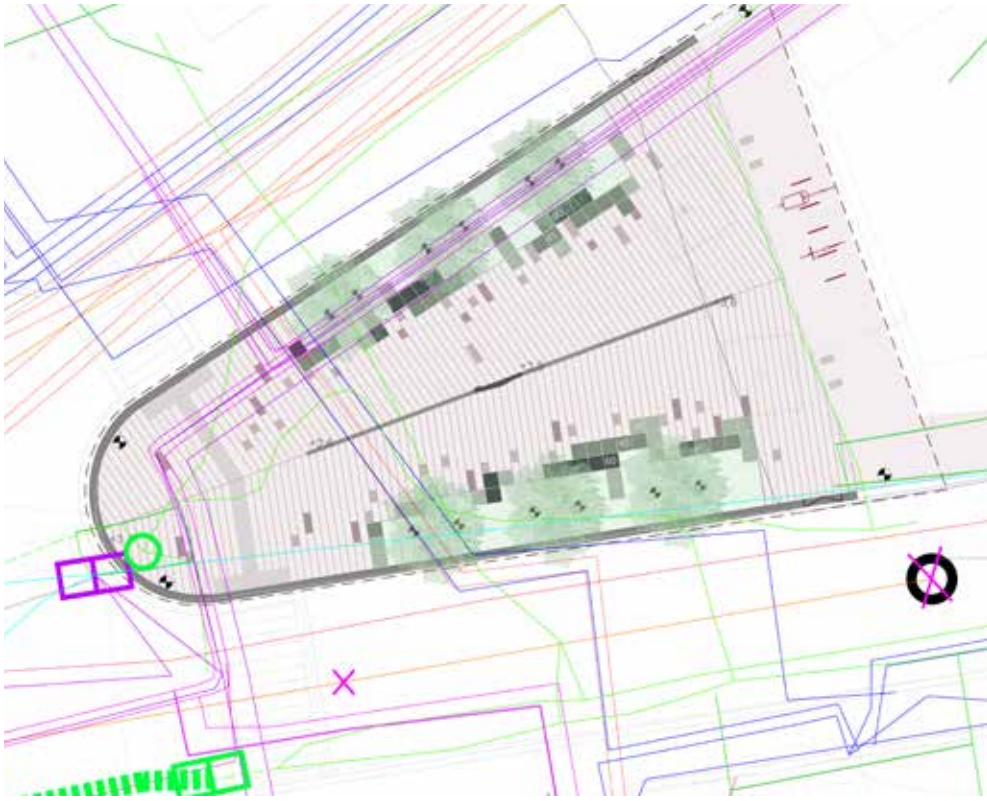
Belysning - Det er foreslått en balansert belysning med indirekte belysning i sittegrupper, uplight på beplantning og effektbelysning på «Bøtkern».

Dette belysningsforslaget vil skape en innbydende og trygg sone å oppholde seg i, med god synskomfort. Naturlige fokuspunkt på plassen vil være belysning av trær og statue. Dette kombinert med den indirekte belysningen under og/eller i tilknytning til sittelandskapet vil man skape den gode følelsen av å oppholde seg på plassen.

Belysning på KKP vil også bidra til strølys på gangsonene ved overgangsfeltene til Harald Torsviks plass.

En mulig nedfelt lysstripe som ledelinje/varselfelt tilknyttet overgangsfeltene i KKP er mulig å inkludere som del av belysningsforslaget.

Til venstre vises eksempel på foreslått lysarmatur "Maxi Woody Compact" Ø260 mm fra iGuzzini, montert på tilhørende sylindrisk lyktestolpe.

Inngang Korsatunnelen "GROTTA"

/ forutsetninger og beskrivelse

Hvor: Langs Keiser Wilhelms gate, vis-a-vis Pir Cowork

Hva: Oppgradere det overbygde plassrommet med farger, sted for opphold, samt vise vei til koblingen under Grimmerhaugen via Korsatunnelen

Hvordan: Revitalisere himlingen og inngangsportalen til tunnelen med farger, oppgradere de særegne arkitektoniske kvalitetene i søylene med mineralittpuss, og introdusere sitteskulpturer som attraksjon og sted for opphold

Hvorfor: Det overbygde arealet nord for Keiser Wilhelms gate blir etter byggingen av nytt kollektivknutepunkt et enda mer sentralt sted i Ålesund. Dette området vil som følge av dette i enda større grad ha behov for ventesoner og opphold

For den sørlige inngangssonen til Korsatunnelen har vi gjennom prosjekteringsprosessen fått innblikk i det verdifulle sosiale miljøet som utspiller seg på dette stedet. Stedet er et av få ute-rom i Ålesund som er tildels overdekket og derigjennom naturlig skjermet for regn. Det nye kollektivknutepunktet som er under bygging i Keiser Wilhelms gate befinner seg også tilknyttet denne delen av byromsprosjektet, og vil sannsynligvis føre til flere besøkende med behov for ventesoner beskyttet for vær og vind.

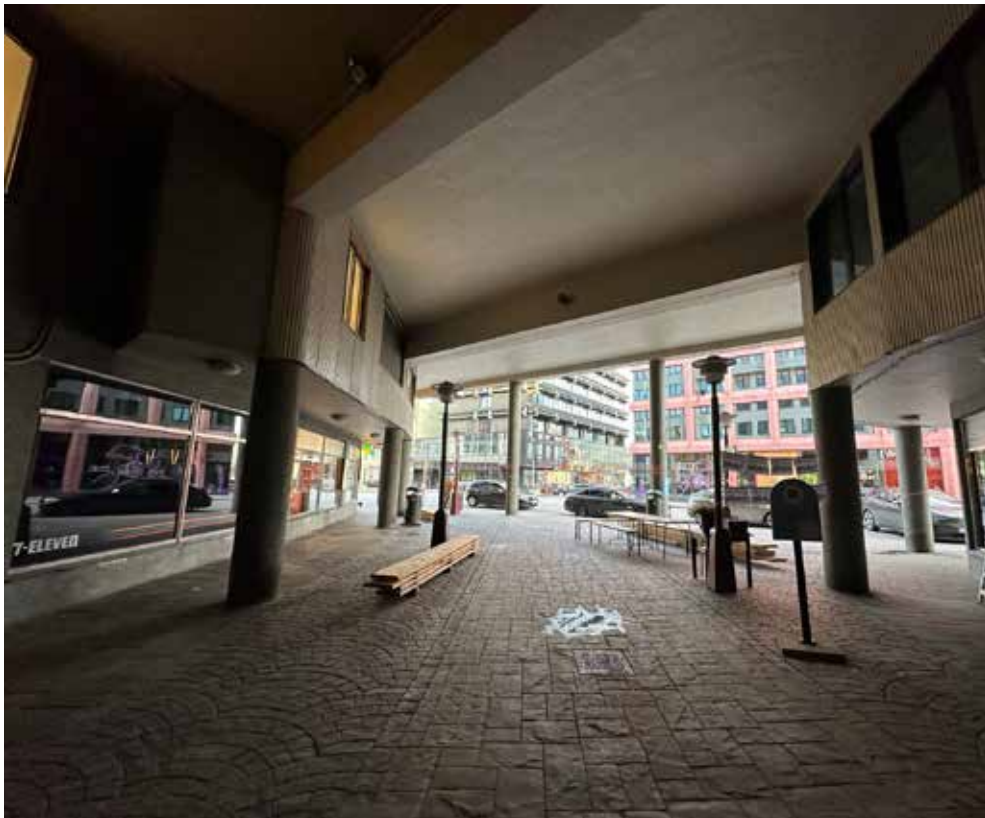
Gitt krav til at tunnelen skal ha fri tilkomst for bil, er det randsonene mellom fasadene og søylerekkene som kan møbleres. Den eksisterende belegningen har et karakteristisk mønster lagt med omhu og høy detaljeringsgrad, som bidrar til å definere de forskjellige sonene i rommet.

Bygningsmassen som omkranser byrommet byr på materialkvaliteter av helt spesiell karakter. Søylene som støtter opp etasjene over byrommet er dekket av mineralittpuss som anses som et eksklusivt og kostbart materiale man sjelden ser i nåtidig arkitektur.

Fasadene ut mot byrommet er idag ikke utpreget utadvendte, og aktiviseres ikke i betydelig grad av næringsarealene som vender ut mot byrommet. Fisketorget har tidligere tilbudt uteservering tilknyttet deres facade, men både 7/11, Fisketorget og Helsekostforretningen har potensiale til å anvende dette byrommet i større grad enn det som er tilfelle idag.

Eierforholdene i dette byrommet er komplekse, og det er i prosjektet derfor fokusert på tiltak som lett kan tilpasses, revideres og begrenses i omfang. Omfanget av tiltak på vegg- og himlingsflater forutsettes tillatt, men må avklares nærmere med gårdeiere som del av detaljprosjektet.

Inngang Korsatunnelen "GROTTA"

/ grep og virkemidler

Arkitektonisk grep - gulv+himling

Sosialt knutepunkt - Suppebilen

Koblinger og aktive fasader

For byrommet som definerer den sørlige inngangen til Korsatunnelen er det i prosjektet valgt å fokusere på de horisontale flatene som definerer rommet, supplert med sitteskulpturer og -flater, og innslag av kafémøblement for uteservering.

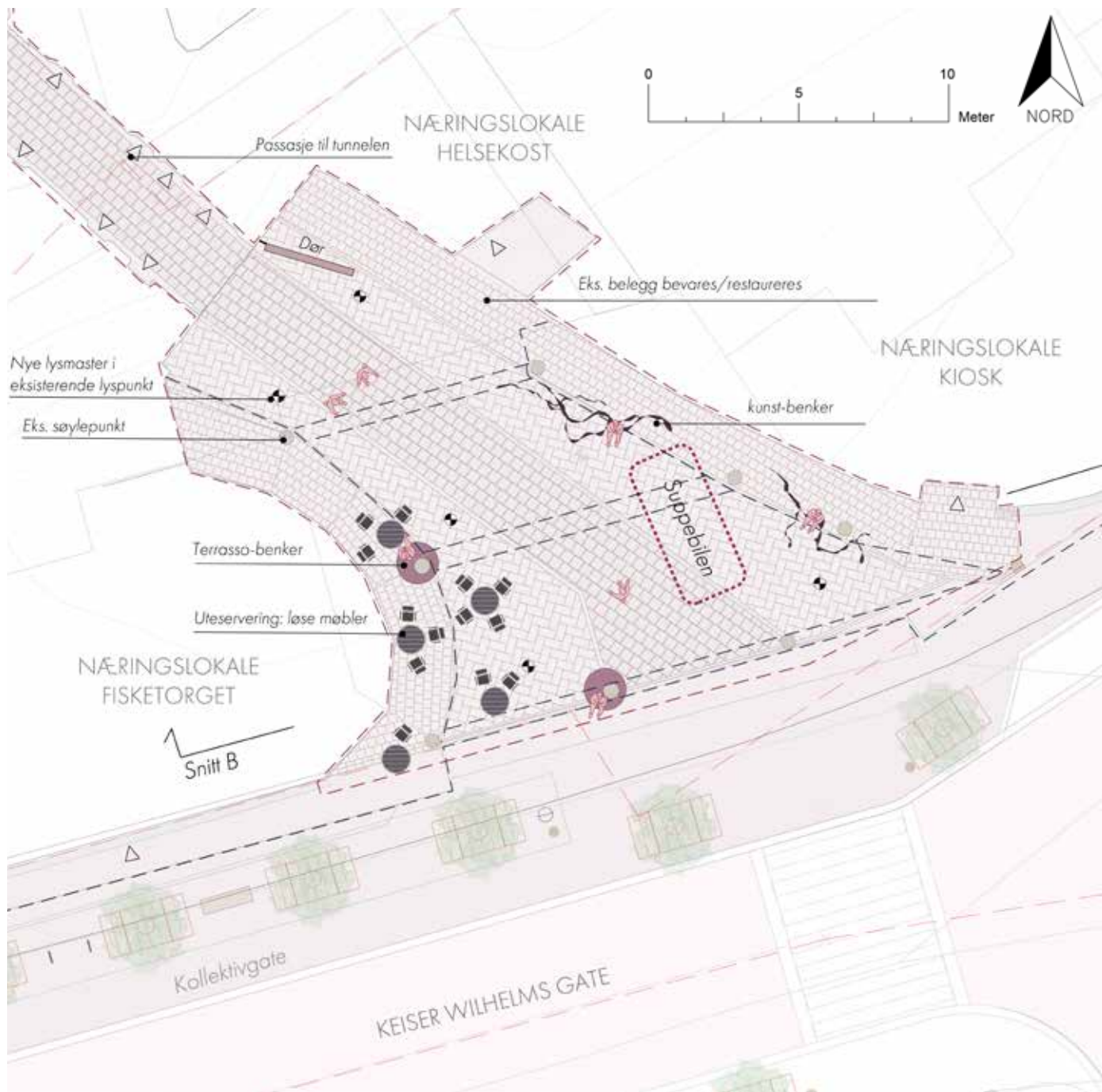
Gulv - gulvet er original belegning fra tunnelen ble etablert på begynnelsen av 1990-tallet, og består av naturstein i forskjellige formater og forbandt som definerer de forskjellige sonene i byrommet. Gulvet foreslås beholdt, men det må renses grundig og tilbakeføres til opprinnelig stand.

Himling - himlingen og fondveggen med inngang til Korsatunnelen fargesettes iht fargepalettens utgangspunkt, og utsmykkes i mønster/format/matrise som ett av de kunstneriske utsmykningene i prosjektet.

Søylene - søylene dekket med mineralittpuss renses, restaureres og tilbakeføres til opprinnelig uttrykk og standard.

Møblement - på østsiden av gangsonen som supplement til 7/11 og Suppebilen foreslås sitteskulpturer i sonen rundt og mellom søylene. Sitteskulpturene er ett av de utvalgte kunstneroppdragene i prosjektet. Rundt søylene på vestsiden foreslås det etablert "baser" i sittehøyde laget av terrasso, som heilårs hvilesone for ventende ved kollektivknutepunktet. Farger i tilslag og evt mønster i terrasso skal være iht fargepalett og anbefales utformet i samarbeid mellom arkitekt- og kunstnerkompetanse.

Om det skal tilrettelegges ytterligere for servering i selve byrommet anbefales robust kafémøblement som tåler hardt klima, lakkert iht prosjektets fargepalett og møbleringsforslag.

Inngang Korsatunnelen "GROTTA"

/ form og kunst: sitteskulpturer

Sitteskulpturene er et av flere utvalgte tema for implementering av kunst og kunstkompetanse i byromsprosjektet. Sitteskulpturprosjektet omfatter flere av byrommene, og skal tenkes i sammenheng. Sitteskulpturene gjentas i hhv "Grotta", Korsatunnelen og St Olavs plass, og må detaljeres og formes til de lokasjonene de er tiltenkt.

Hensikt - hensikten med dette kunstoppdraget er å utforme et prinsipp og formgivning av skulpturer som inviterer til aktivitet og avslapning, samtidig som skulpturene skal ha en egenverdi som skulpturelt innslag i byrommene som selvstendige objekter

Funksjon - skulpturene skal ivareta behov for steder å sitte iht krav om universell utforming, samt invitere til lek, aktivitet og kreativ utfoldelse. Skulpturene skal være utformet for å tåle røff bruk, og ikke ha åpninger eller lignende med fare for at barn kan skades eller sitte fast

Dimensjoner - skulpturene skal maksimalt ha utstrekning som indikert i plan-tegninger

Uttrykk - sitteskulpturene skal ha et organisk uttrykk, med direkte inspirasjon fra lokale natur-, kultur, eller historiske kvaliteter. Sitteskulpturene skal utformes i bronse eller støpejern. Valg av annet materiale må begrunnes, og være iht overordnet materialpalett

Skisse tang-skulptur,
© Karin Augusta Nogva

Inngang Korsatunnelen "GROTTA"

/ form og kunst: farger og himling

Mønster og fargesetting av inngangsrommets himling og dragere er et av flere utvalgte tema for implementering av kunst og kunstkompetanse i byromsprosjektet. Fargesettingsprosjektet kan omfatte flere av byrommene, spesielt begge inngangsrommene til Korsatunnelen, men kan også tildeles forskjellige kunstnere såfremt fargevalg er i henhold til prosjektets overordnede fargepalett og tenkes i sammenheng.

Hensikt - hensikten med dette kunstoppdraget er å fargesette og ta for seg himlingsflaten. Hvordan kan fargevalg, mønster og sammenstilling påvirke opplevelsen av rommet som helhet? Det skal utformes et prinsipp og mønster (figurativt eller abstrakt) som har egenverdi som veggmaleri i byrommet samtidig som det fremhever rommet som portal og viser vei til tunnelinngangen

Funksjon - dette kunstprosjektet skal bidra til å lede oppmerksomheten til inngangen til Korsatunnelen som veiviser, samt underbygge den konseptuelle visjonen om å stupe ned til en grotte på havets dyp. Prosjektet skal fungere som den primære identitetsbæreren og historiefortelleren i dette byrommet

Dimensjoner - hele himlingsflaten fra tunnelåpningen til fasadelivet ut mot Keiser Wilhelms gate, dragerne som spenner over byrommet, og fondveggen med inngangsporten til Korsatunnelen skal ansees som prosjektutstrekning. Hele dette arealet skal være utgangspunkt for kunstprosjektet

Uttrykk - visuelt uttrykk er opp til den valgte kunstneren for utsmykningsprosjektet, men skal overordnet forholde seg til og innordnes prosjektets overordnede fargepalett. Metode og verktøy for oppføring av den kunstneriske utsmykningen er opp til valgt kunstner.

Farger og utsmykning,
© Bent Erik Myrvoll

Inngang Korsatunnelen "GROTTA"

/ materialbruk

oljet eik

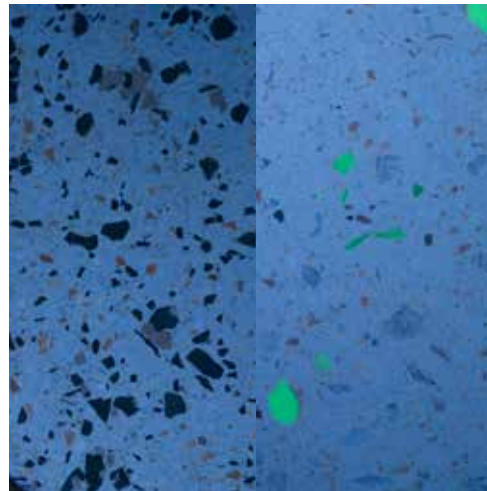
bronse/
støpejern

betong

terrasso

farge A (RAL 5013)

farge X
(KEIM 9369)

farge Y
(KEIM 9010)

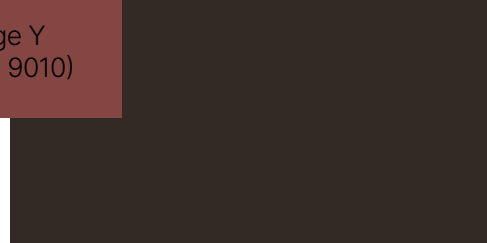
farge B (KEIM 9008)

farge C (RAL 6012)

farge D (RAL 8017)

Stilleben fra Rapphan

Inngang Korsatunnelen "GROTTA"

/ belysning og teknisk infrastruktur

Fjernvarme - Det er av prosjekteier ønske om mulighet for å legge sløyfer med fjernvarme under dekket på hele eller deler av byrommet som ligger i tilknytning til det nye kollektivknutepunktet, samt fjernvarmerør integrert i sittemøblelement tilsvarende "varmebenkene" øst for Hellebrua. Forprosjektet viser et prosjektforslag som fint kan opparbeides med disse ønskene innarbeidet, men er ikke avhengig av disse tekniske løsningene og står arkitekturfaglig like sterkt som byromsoppgradering uten fjernvarmetiltak. Skal fjernvarme implementeres i prosjektet forutsettes at nødvendig fagkyndig ingeniørkompetanse involveres i detaljprosjekteringen av dette byrommet.

Belysning - I dette byrommet benyttes eksisterende strømpunkt med nye stolper hvor det monteres effektbelysning. Målsetting med belysningsprinsippet er å skape atmosfære for opphold, kontraster og fokus på kunst for å fremheve den eller de kunstuttrykkene som er i byrommet best mulig. Stolper med spotlights gir stor grad av fleksibilitet, og armaturer kan leveres med ulik spredningsgrad, bikuberaster, ellipsefilter mm. Spotlights gir og fleksibilitet med tanke på fokus på tak-kunstdekke.

Korsatunnelen "KALEIDOSKOPET"

/ forutsetninger og beskrivelse

Hvor: Gangtunnel under Grimmerhaugen som forbinder Keiser Wilhelms gate med St Olavs plass, Sankten og gågaten (Kongens gate)

Hva: Aktivisere tunnelen, generelt oppgradere rommet, flater og uttrykk, og skape et sted som inviterer til aktivitet

Hvordan: Foredle tunnelens særtrekk, fart og potensiale, etablere scenen som et tydeligere punkt

Hvorfor: Tunnelen bærer idag preg av å være et sted man haster igjennom for å komme fra ett sted til et annet, uten at det inviteres til opplevelser eller sanseinntrykk underveis. Ambisjonen er å revitalisere tunnelen til et sted for arrangementer, menneskemøter og aktivitet

Korsatunnelen er det mest fremtredende og markante byrommet i prosjektet, og har gjennom tiden blitt brukt til mange forskjellige aktiviteter som festivaler, konserter og fremvisninger, årlig julemarked, raveparties m.m. Korsatunnelen er også det faste tilholdsstedet til Suppebilen, hvor det hver fredag leveres ut matkasser for byens trengende.

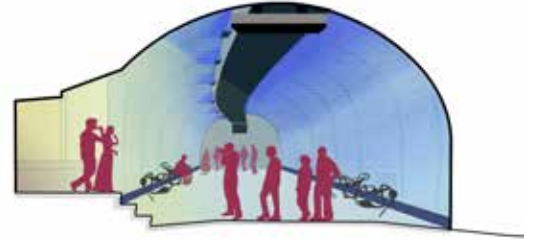
Korsatunnelen er, i tillegg til å være en trinnfri snarvei gjennom byen, fra Keiser Wilhelms gate sør i byen til St Olavs plass og gågaten på nordsiden av Grimmerhaugen, sentrums tilfluktsrom. Siden Korsatunnelen fremdeles skal være ett av byens tilfluktsrom er det et krav i prosjektet at alt som planlegges av installasjoner og møblement i tunnelen må kunne fjernes iløpet av 72 timer.

Gjennom prosjektprosessen har det gjennom innspill, diskusjoner og observasjoner endt opp med at det primære ønsket for tunnelen er å oppgradere den til igjen å bli et sted for forskjellige arrangementer og arena til glede for byen ved særskilte anledninger. Samtidig ønsker vi i prosjektet å oppgradere tunnelen til et rom som skal gi noe ekstra og by på overraskende romlige kvaliteter i det daglige.

Korsatunnelen "KALEIDOSKOPET"

/ grep og virkemidler

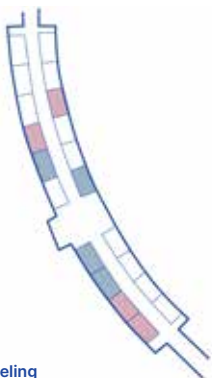
Prinsipp lys og tunnel

Omdreiningspunkt

Parsellinndeling

Korsatunnelen særpreges av dens tydelige fart og retning. Profileringen på metallplatekledningen i tunnelens hvelving fremhever dette ytterligere. Den tekniske brua benyttet til kabler, infrastruktur og belysning har en reflekterende overflate som særlig har kommet til sin rett gjennom Ivan Dujmistics temporære kunstverk, hvor man ser kunsten på veggene reflektert i himlingen, og speilingene gir nytt perspektiv på kunsten.

Det foreslås i prosjektet fire utpekte innsatspunkter for oppgradering av tunnelen;

Belysning og farger - "Vaske" veggene gjennom hele tunnelen med farget belysning som illuderer "reisen" fra den ene siden av tunnelen til den andre - fra "Grotten" til "Planetariet". Belysningsfargene foreslås at programmeres til å skifte over året, tilpasset temporær kunst, skiftende klima og årstider eller aktuelle arrangementer.

Sokkelen - Gjennom hele tunnelen er det en ca 700mm høy betongsokkel før platekledningen begynner. Som pendant til museumsmontrene med bilder fra tidligere tiders fiskeri er sokkelen avsatt til kunstnerisk utsmykning - en frise - som skal fortelle Ålesunds historie kontinuerlig gjennom tunnelen

Scenen - Oppgrader scenen og forsterke dette stedet som det primære fokuspunktet i tunnelen. Scenen skal være innsatsområde for kunstnerisk utsmykning.

Sitteskulpturer - Som introdusert for "Grotten" foreslås det også i tunnelen sitteskulpturer. Alle sitteskulpturer i prosjektet skal være del av samme oppdrag, så kunstnerisk uttrykk på sitteskulpturene får et gjennomgående kunstnerisk uttrykk i alle byrommene de benyttes. Sitteskulpturene skal maksimalt ha en utstrekning som vist i planen, og skal forholde seg til "torgparsellenes" dimensjoner.

Korsatunnelen "KALEIDOSKOPET"

/ form og kunst: farger og effektbelysning

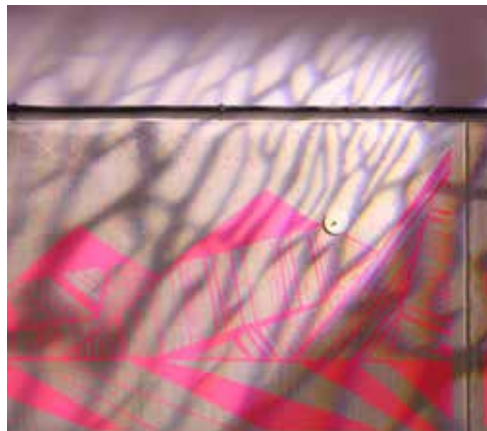
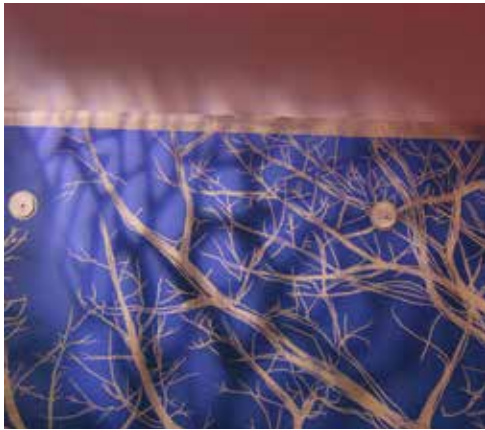
Fargesetting av hvelvingen/ himling er et mulig sted for implementering av kunst og kunstkompetanse i byromsprosjektet. For Korsatunnelen er ikke prosjektet avhengig at det benyttes kunstkompetanse her da det er lysdesigner involvert, men det ligger gjennom programmering av belysningen, skyggemønster og projiseringer et bredere potensiale i dette tiltaket. Det anbefales at denne delen av prosjektet kan være arena for omskiftende kunstneriske uttrykk i tunnelen.

Hensikt - hensikten med belysningskonseptet som arkitektonisk grep er å skape stemning i tunnelrommet, fremheve tunnelen som attraksjon og gi mennesker som beveger seg igjennom en vakker reise i hverdagen

Funksjon - definere rommet, hvelvingen og sekvensiere bevegelsen gjennom tunnelen

Dimensjoner - hele hvelvingsflaten gjennom tunnelen anvendes. Utstrekning og intensitet avstemmes avhengig av fargevalg, evt kunst eller tidsavgrensede arrangementer i tunnelen

Uttrykk - fargebelysning kan være f.eks. være omskiftende/satt i loop eller bølges gjennom tunnelen. Alle mulige fargevalg skal avstemmes med den overordnede fargepaletten for prosjektet, og må endelig avklares i dialog med arkitekt og evt øvrige kunstneriske uttrykk i tunnelen

Korsatunnelen "KALEIDOSKOPET"

/ form og kunst: sokkelfrise

Kategami-skisse,
© Karin Augusta Nogva

Sokkelfrisen skal fortelle historien om Ålesund, fortolket gjennom kunsten, i hele Korsatunnelens utstrekning. Sokkelen er 700 mm høy, og forholder seg til et barnlig perspektiv - nærmere barns øyehøyde og oppmerksomhetsfelt. Fotografiene som tidligere hang i de demonterte utstillingsmontrene ga besøkende gjennom tunnelen anledning til å stoppe opp og titte. Ideen med sokkelfrisen er å tilbakeføre denne funksjonen, men i større grad henvendt til barn.

Hensikt - hensikten med sokkelfrisen er å videreføre Korsatunnelen som arena for å formidle Ålesunds byhistorie, og samtidig spesielt henvende seg til barn som samfunnsgruppe

Funksjon - dette kunstprosjektet skal bidra til å fortelle historien om Ålesund, fortalt og fortolket gjennom en kunstners blikk og kunstneriske uttrykk. Sokkelfrisen skal være visuelt rik, så man som gjentakende besøkende kan oppdage nye detaljer i utsmykningen som legger flere lag til historien og den kunstneriske opplevelsen

Dimensjoner - hele sokkelens utstrekning i tunnelen, langs begge sider, skal inngå og bearbeides gjennom sokkelfrisen. Om valgt kunstuttrykk ikke er todimensjonalt kan verket kun i svært begrenset grad stikke ut fra veggen

Uttrykk - visuelt uttrykk er opp til den valgte kunstneren for utsmykningsprosjektet, men skal overordnet forholde seg til og innordnes prosjektets overordnede fargepalett. Metode og verktøy for oppføring av den kunstneriske utsmykningen er opp til valgt kunstner. Farger og materialer skal avstemmes i dialog med arkitekt og evt øvrige kunstneriske uttrykk i tunnelen

Skisse sokkelfrise,
© Karin Augusta Nogva

Skisse sokkelfrise,
© Karin Augusta Nogva

Skisse sokkelfrise,
© Karin Augusta Nogva

Korsatunnelen "KALEIDOSKOPET"

/ form og kunst: scenen

Tavle fra medvirkningsperioden

Scenen er tunnelens kjerne og omdreiningspunkt, og skal opparbeides særskilt så den fremstår som et helt spesielt attraksjonspunkt gjennom tunnelen. Foreslått inspirasjon til de fleste andre kunstneriske og arkitektoniske prosjektene i byrommene er linket til historien, jugenstil, natur m.m. For scenerommet ønskes det at inspirasjon og utgangspunkt for utsmykningen skal være den nære historien med den omfattende og brede brukermedvirkningen byromsprosjektet har gjennomgått, med bredt engasjement, debatt og eierskap i lokalbefolkningen. Hvordan scenerommet kan gjenspeile den demokratiske prosessen og befolkningen som aktive deltakere i utviklingen av offentlige rom, skal være utgangspunkt for den kunstneriske utsmykningen av dette stedet.

Hensikt - hensikten med dette kunstoppdraget er å gjennom kunstnerisk bearbeidelse fremheve scenen som navet i Korsatunnelen, og inspirere til tilfeldige og/eller planlagte events som for eksempel arena for gatemusikanter, talestol for politiske ytringer, kuraterte kunstneriske performances, konserter eller danseoppvisninger

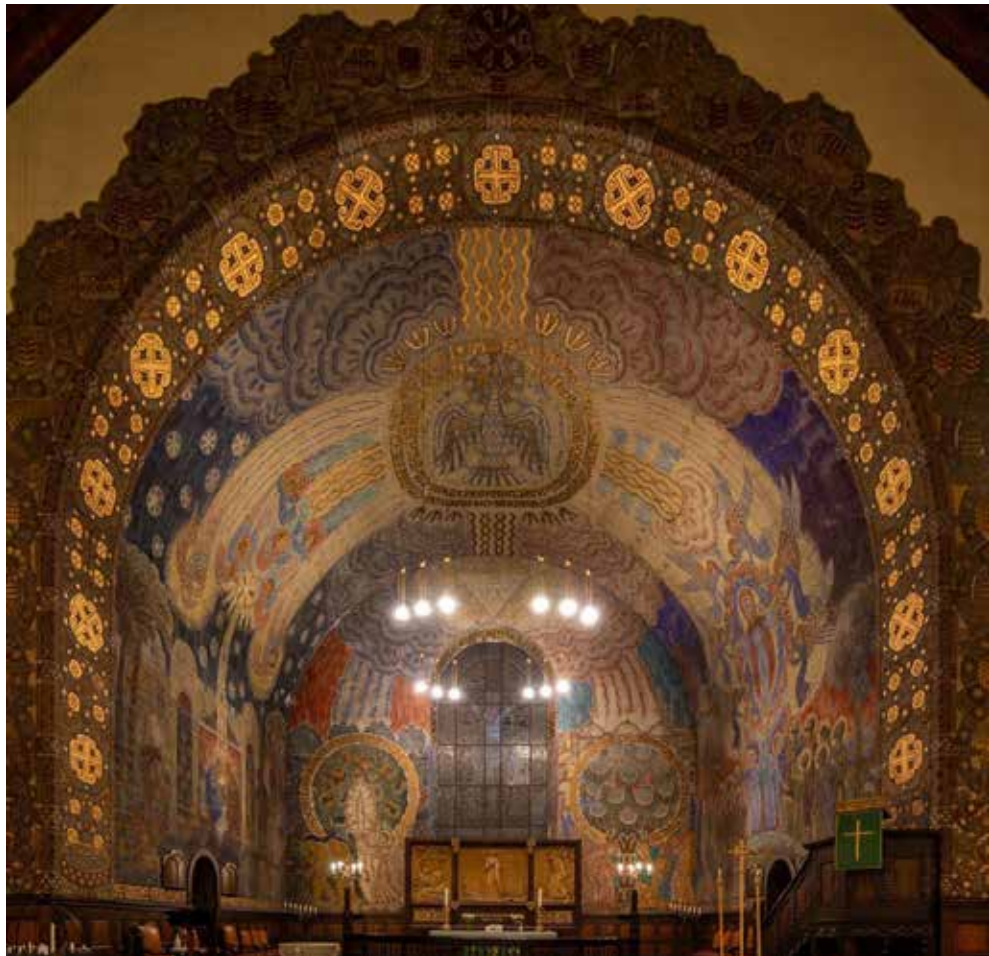
Funksjon - scenen skal fremdeles ivareta funksjonaliteten som scene, om mulig enda bedre enn tidligere. Den kunstneriske utsmykningen skal fungere som backdrop uavhengig av hva scenen skal benyttes til, og samtidig stå som eget selvstendig kunstnerisk verk i tunnelen

Dimensjoner - hele scenerommet, med trapp, vegger og himling skal bearbeides som del av den kunstneriske utsmykningen av scenerommet

Uttrykk - det er opp til valgt kunstner å anvende det uttrykket som ansees som best egnet for kunstprosjektet. Det anmodes om å inkludere helt eller delvis speilende eller reflekterende materialoverflater eller benytte andre grep som får scenen til å "stråle" i tunnelrommet. Farger og materialer skal være i henhold til overordnet fargepalett og avstemmes i dialog med arkitekt og evt øvrige kunstneriske uttrykk i tunnelen

Skisse utsmykning scenen,
© Karin Augusta Nogva

Ålesund kirke

Korsatunnelen "KALEIDOSKOPET"

/ farger og materialer

terrasso

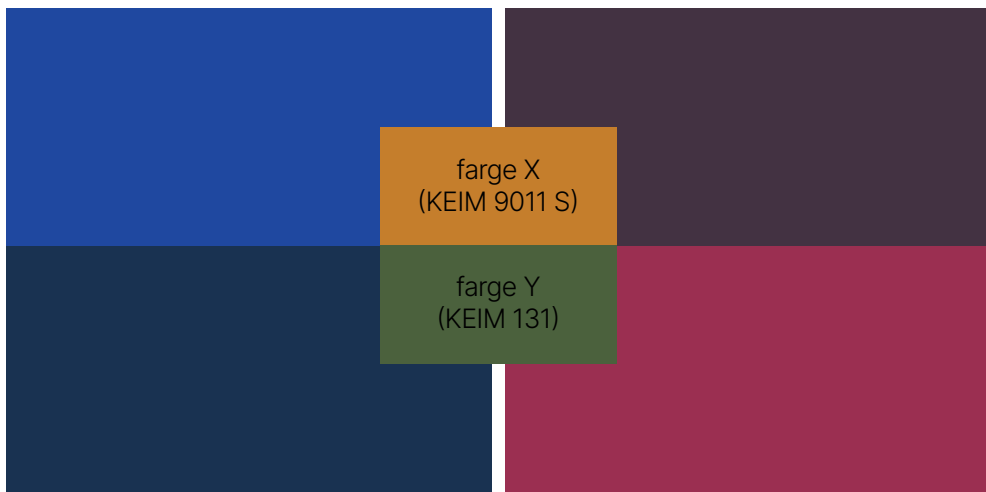
glassmosaikk

betong

mosaikk

farge A (KEIM 184)

farge X
(KEIM 9011 S)

farge B (RAL 4007)

farge C (RAL 5003)

farge Y
(KEIM 131)

farge D (RAL 3027)

Blåklokke 1100 moh
(Jotunheimen)

Korsatunnelen "KALEIDOSKOPET"

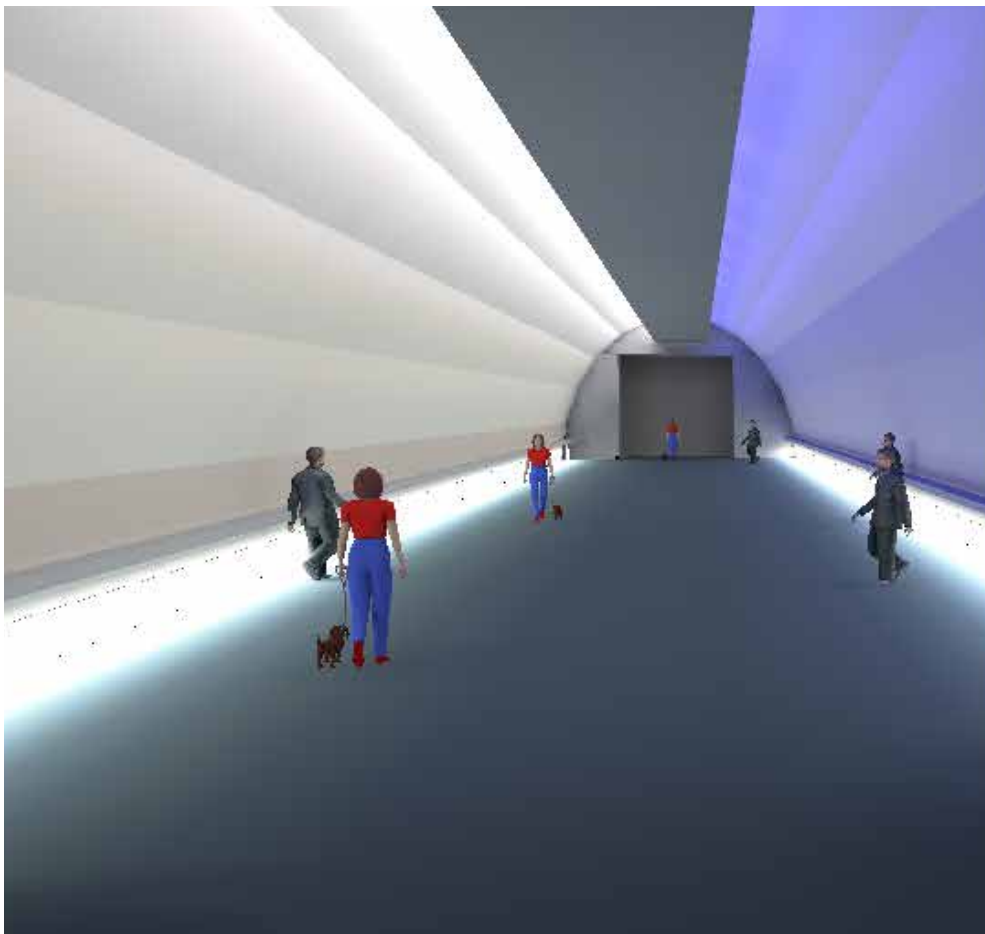
/ belysning og teknisk infrastruktur

Fjernvarme - Det er av prosjekteier ønske om mulighet for å legge fjernvarmerør integrert i sitteskulpturene inne i tunnelen, tilsvarende "varmebenkene" øst for Hellebrua. Forprosjektet viser et prosjektforslag som fint kan opparbeides med disse ønskene innarbeidet, men er ikke avhengig av disse tekniske løsningene og står arkitekturfaglig like sterkt som byromsoppgradering uten fjernvarmetiltak i skulpturene. Skal fjernvarme implementeres i prosjektet forutsettes at nødvendig fagkyndig ingeniørkompetanse involveres i detaljprosjekteringen av dette byrommet.

Belysning - I dette byrommet fjernes eksisterende lyktestolper så tunnelen fremstår som ren form. Det benyttes hvit LED-lysstripe over kabelbrua som gir indirekte belysning, blandet med RGB som gir fleksibilitet om det er ønske om markeringer ved høytider, konserter eller andre aktiviteter.

Nede langs sokkelen benyttes en lysstripe som skaper en ledelinje gjennom tunnelen, som i tillegg gir et tilskudd av lys til gangsonen i tunnelen.

Denne løsningen vil kombinert med effektbelysning/spotlights i forbindelse med scenen gjøre dette byrommet til et område som har stor grad av fleksibilitet, atmosfære og ikke minst være et mer attraktivt sted for byens befolkning å oppholde seg sammenlignet med dagens situasjon hvor tunnelen kun er en gjennomfartsåre.

Glassrommet "PLANETARIET"

/ forutsetninger og beskrivelse

- Hvor:** Inngangen til Korsatunnelen i nord, med åpning ut mot St Olavs plass
- Hva:** Tilrettelegge for tilslag av vegetasjon og grønt, og fremheve kontakten med Grimmerhaugen, himmelen og dagslyset
- Hvordan:** Ved hjelp av belysning, lysrefleksjon og farger fremheve kvalitetene i rommet, introdusere steder for opphold, benytte muligheten for vegetasjon via tilgangen på dagslys
- Hvorfor:** Byrommet oppleves som en bakside slik det fremstår idag, med varelevering til tiliggende næringslokaler, og lukkede og nedslitte fasader

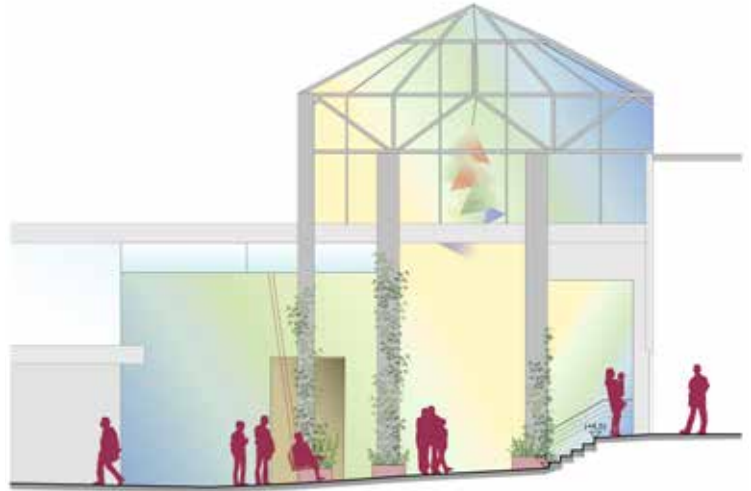
Glassrommet, kalt "Planetariet", har gjennom prosjektprosessen, og i særdeleshet gjennom det kunstneriske prosjektet Solveig og Ragnhild arbeidet med i dette rommet, vist seg å være et sted med betydelige romlige kvaliteter. Både gjennom hvordan dagslyset endrer rommets karakter gjennom døgnet, merkbare akustiske kvaliteter, rommets mange detaljer med fjell i dagen, siktlinjer, hemmelige kriker og kroker, samt en tydelig vertikalitet i rommets proporsjoner.

I det overordnede konseptet for hele kjeden av byrom som helhet utpekte dette rommet seg som stedet der oppmerksomheten måtte dreies opp, og mot lyset. Dette møtet mellom det grønne, jorden og det forankrende, satt opp mot farger, drømmer og det uendelige har vært ledebilde for "Planetariet".

Glassrommet "PLANETARIET"

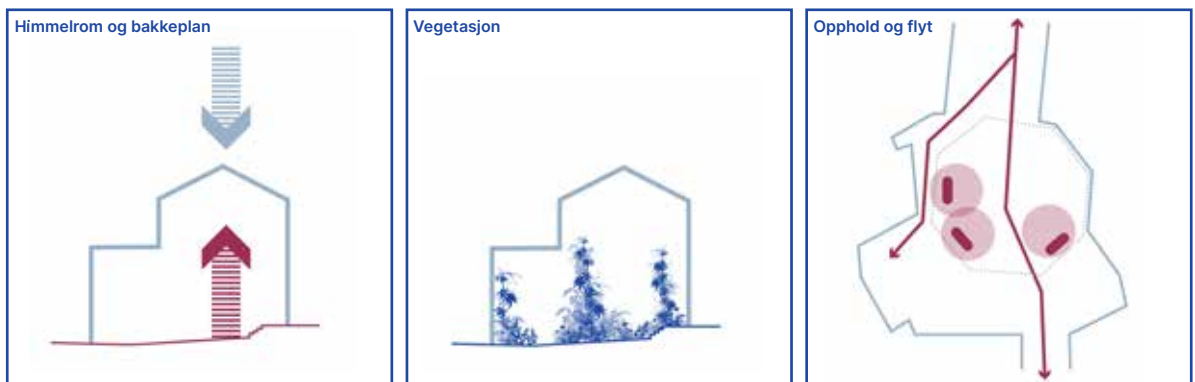
/ grep og virkemidler

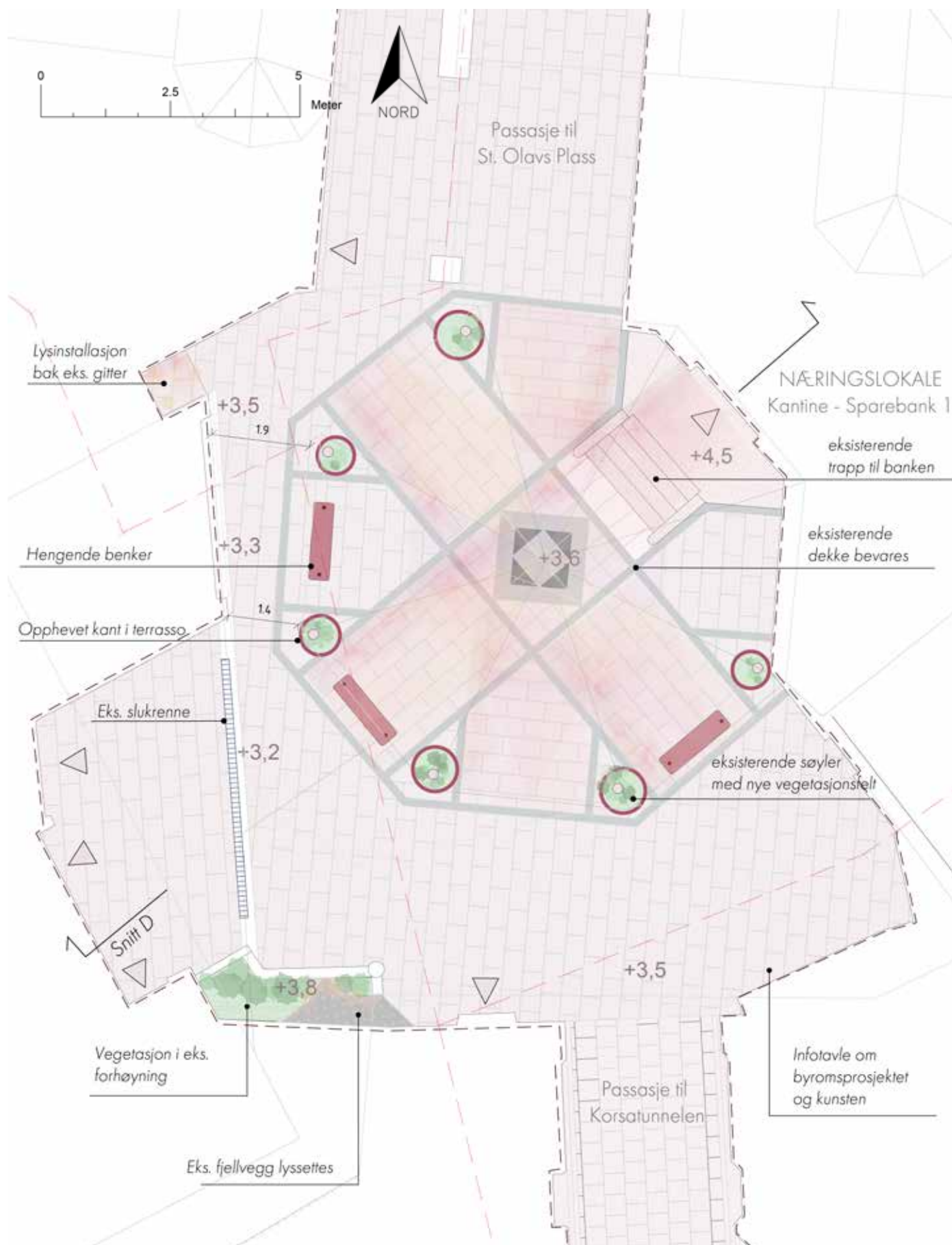

I "Planetariet" er det fokusert på lysbryting, farger og refleksjoner i og under glasstaket, for å aktivt ta i bruk det naturlige dagslyset i dette rommet. Det er benyttet tiltak på bakkeplan med å introdusere plantesoner og vegetasjon, sitteplasser i kombinasjon med fargesetting og belysningspunkter i himlingene og veggflatene som omkranser rommet.

Den eksisterende gulvbelegningen er i likhet med de øvrige byrommene i prosjektet av høy material- og uttryksmessig kvalitet. Dekket forutsettes at renses grundig og tilbakeføres til den standarden det hadde da det var nytt.

Alle øvrige overflater som ikke er særskilt nevnt repareres ved slitasjeskader, og pusses og males i henhold til overordnet fargepalett. Det anbefales at det i detaljprosjektet opprettes dialog med gårdeiere for å innpasse teknisk infrastruktur som ventilasjonsinstallasjoner, avfallsbeholdere til næringsarealene og annet utstyr i byrommet så rommet fremstår med ett samlet uttrykk, og at alle praktiske behov blir ivaretatt.

Glassrommet "PLANETARIET"

/ form og kunst: vegetasjon, grønt, gulv og benker

Nederste delen av glassrommet, langs bakkeplanet, representerer det grønne og vokste. Stedene der det allerede er fjell i dagen benyttes til beplantning, og det tilrettelegges for bed med grønne vekster, planter og annen vegetasjon som kan vokse og med tiden omdanne dette byrommet til et grønt sted.

Det skal etterstrebtes å benytte lokale plantearter så langt det er mulig. Planteplan og driftsplan må utarbeides i samråd med fagkyndig i detaljfasen.

Plantekassene skal utvikles med samme uttrykk, materiale og dimensjoner som terrasseelementene som er illustrert i "Grotta" og som danner sittearrangementene på St. Olavs plass. Plantekassene skal utformes med tykkelse og dimensjoner som muliggjør at disse kan sittes på og fungere som sittekanter i tillegg til beplantning.

Som supplement til dette videreføres de hengende "Ålesundsbenkene" som introdusert i det midlertidige kunstprosjektet "Orangeriet" av Solveig Fagermo og Ragnhild Søvik. Tre slike benker henges opp som bevegelige hammocker mellom søylene i rommet. Disse benkene med oppheng formidler overgangen mellom det grønne langs bakken og himmelen og fargene øverst under glasskuppelen.

Inngangsportalen/porten inn til Korsatunnelen fra dette rommet skal fargesettes som del av det større kunstoppdraget ved den sørlige inngangen til Korsatunnelen. De to inngangene skal behandles og utsmykkes som del av samme fortelling, men fargevalg skal være tilpasset det enkelte byroms gjeldende fargepalett.

"Orangeriet", Solveig Fagermo og Ragnhild Søvik

Glassrommet "PLANETARIET"

/ form og kunst: farger, glass og himling

Glasskuppelen, taket og den øverste delen av byrommet "Planetariet" er utgangspunktet for konseptnavnet for denne delen av prosjektet. Refleksjonene, speilingene, dagslyset og utsikten opp mot himmelen skal videreutvikles som del av det kunstneriske arbeidet i byromsprosjektet. Samskaping mellom valgt kunstner og arkitektteam må forutsettes for dette utsykningsprosjektet, i nær dialog med belyningsdesigner.

Hensikt - hensikten med dette kunstoppdraget er å anvende det naturlige lyset som særpreger dette rommet til å skape omskiftende romlige opplevelser gjennom døgnet og året ved hjelp av refleksjoner, lysbryting, fargesetting eller lignende

Funksjon - skape omskiftelige lysspill og speilinger i rommet som setter stemning og gir rommet et tydeligere særpreg basert på de stedlige kvalitetene og potensialet

Dimensjoner - omfang må defineres av valgt kunstner og arkitektteam i fellesskap, tilpasset anvendt kunstnerisk uttrykk. Evt nedhengte installasjoner skal ikke henges lavere enn overgangen mellom glassvegger og betonghimling, og må utformes robust nok til å tåle et offentlig og klimautsatt miljø

Uttrykk - det er opp til valgt kunstner å anvende det uttrykket som ansees som best egnet for kunstprosjektet, gitt premisene presentert i de ovennevnte punktene. Om man anvender flatene og tar for seg disse med to-dimensjonale virkemidler, eller jobber med et tredimensjonalt verk hengende fra taket er opp til valgt kunstner. Materialer og evt innfesting må tilpasses det klimatiske miljøet i rommet, og må være sikret mot potensielt hærverk

Farger og utsmykning,
© Bent Erik Myrvoll

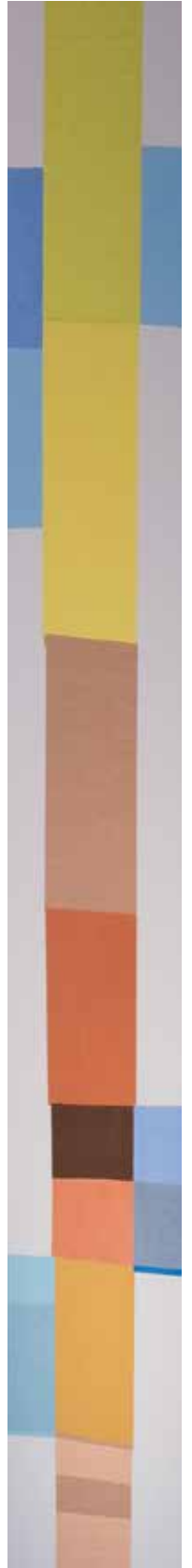
Referanse, © Daniel Buren

Referanse, © Julio Le Parc

Referanse, © Tomas Saraceno

Glassrommet "PLANETARIET"

/ materialbruk

oljet eik

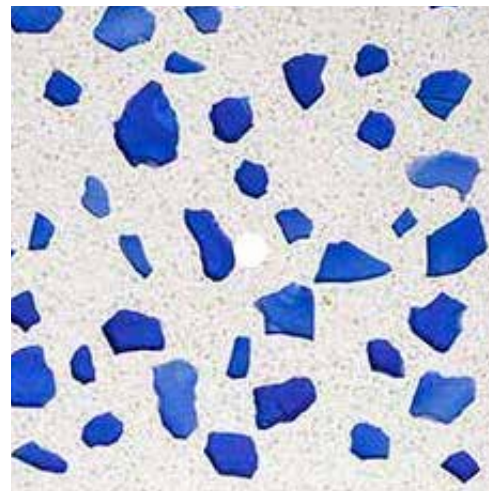
farget glass

betong

terrasso

farge A (KEIM 122)

farge X
(KEIM 9200)

farge Y
(KEIM 9164)

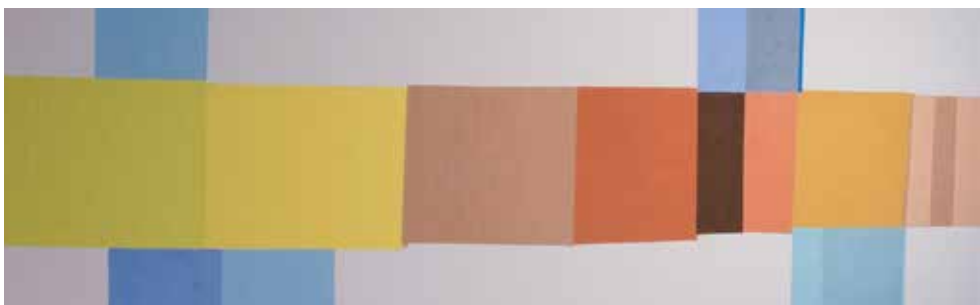
farge B (KEIM 9006 S)

farge C (KEIM 9367)

farge D (KEIM 9166)

Strå 500 moh
(Emblemsfjellet)

Glassrommet "PLANETARIET"

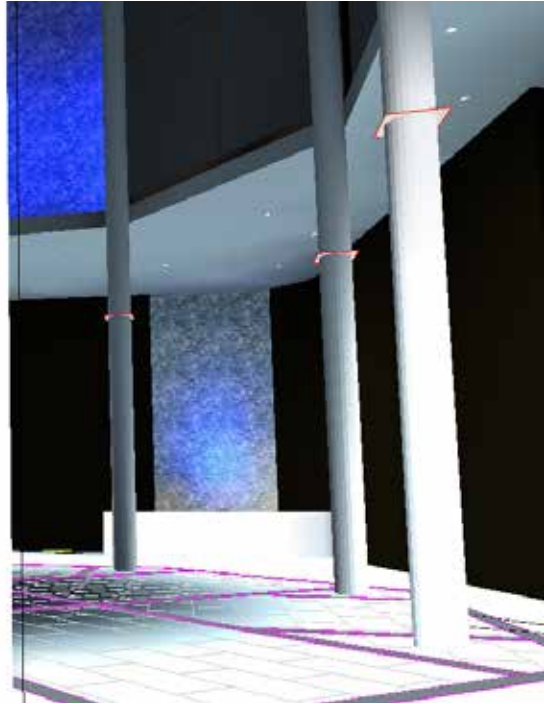
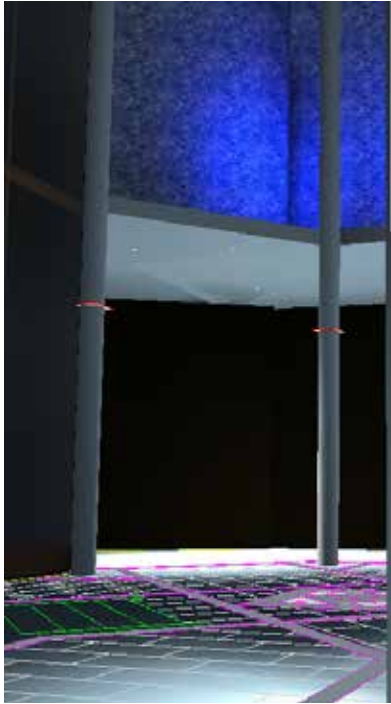
/ belysning og teknisk infrastruktur

Teknisk infrastruktur - Det må i detaljprosjektfasen kontraheres nødvendig fagkyndig kompetanse for å sikre nødvendig tilgang på vann til beplantning, avløp og avrenning m.m.

Belysning - I dette byrommet er fokuspunktet det synlige fjellpartiet av Grimmerhaugen over glasstaket, for å koble og fremheve sammenhengen mellom fjellet i dagen inne i rommet med fjellveggen ute. Det benyttes armaturer som avgir ønskete farger, RGBW. Det legges farget lys over tak, samt fjellpartiet som er synlig inne i rommet. Denne belysningen kan programmeres, slik at lyset endrer farge etter årstidene, happeninger m.m.

I himlingene/baldakinene som omkranser glassrommet monteres små spotter for "stjernehimmeleffekt".

I samarbeid med valgt kunstner og kunstnerisk uttrykk må belysning av dette særlig tilpasses og koordineres med fokuspunkt på kunsten. Belysningsprinsippene vi i dette rommet særlig være en integrert eller aktiv del som påvirker den kunstneriske opplevelsen.

Lysarmatur "Maxi Woody Compact"
Ø260 mm fra iGuzzini

St.Olavs plass "TOR GKROKEN"

/ forutsetninger og beskrivelse

- Hvor:** Plassrom ved den sørlige enden av gågaten, Kongens gate, og øst for Sankten parkeringsanlegg
- Hva:** Fjerne parkeringsplasser og opparbeide plassrommet som et solfylt bytorg med sittemuligheter
- Hvordan:** Fjerne dagens parkeringsplasser i arealet regulert til torg i overordnet plan, avgrense torgsonen og tilrettelegge for opphold og aktivitet med sitte- og aktivitetsmuligheter
- Hvorfor:** Byrommet preges idag av bil og motorisert trafikk, og byromsprosjektet har som oppdrag å endre rekkefølgen i mobilitetshierarkiet og gi plassen tilbake til de myke trafikantene. I tillegg savnes det sted for opphold og byliv

For St. Olavs plass har det i prosjektet vært viktig å jobbe med det plassrommet som allerede er der. Gatebelegning, mønster og opparbeidelsen er av nyere dato, med høykvalitets belegningsstein. Plassrommets geometri og belegningsmønster signaliserer at man skal bevege seg som om plassen er en rundkjøring eller såkalt shared space, mens det i realiteten er en bygate som krysser et plassrom som forbinder to gangforbindelser kun tilgjengelig for fotgjengere. Hvordan jobbe "med" det eksisterende belegget og mønsteret, og samtidig rydde i manglende romlig lesbarhet og bevegelsesmønster for å tydeliggjøre hvordan rommet skal benyttes av de forskjellige trafikantgruppene har vært en utfordring.

Sirkelen er en gjennomgående geometrisk form på St. Olavs plass, både gjennom eksisterende belegningsmønster, men også gjennom et svært stort antall kumlokk på plassen. Vi har valgt å ta utgangspunkt i denne formen, og anvende den i møblement, avgrensingstiltak og som innslag i belegningsmønster.

Gjennom medvirkningsprosessen, kunstnerisk eksperimentering og erfaringer fra plassen har det kommet frem et tydelig behov for å tilføre plassen muligheter for å sette seg ned, og gi plassen tilbake til byen som et sted å "være". Det temporære kunstprosjektet med trestokkene fikk mange til å reagere og se plassen i et nytt, positivt lys med kvaliteter de ikke tidligere hadde vært bevisste på.

St.Olavs plass "TORGKROKEN"

/ grep og virkemidler

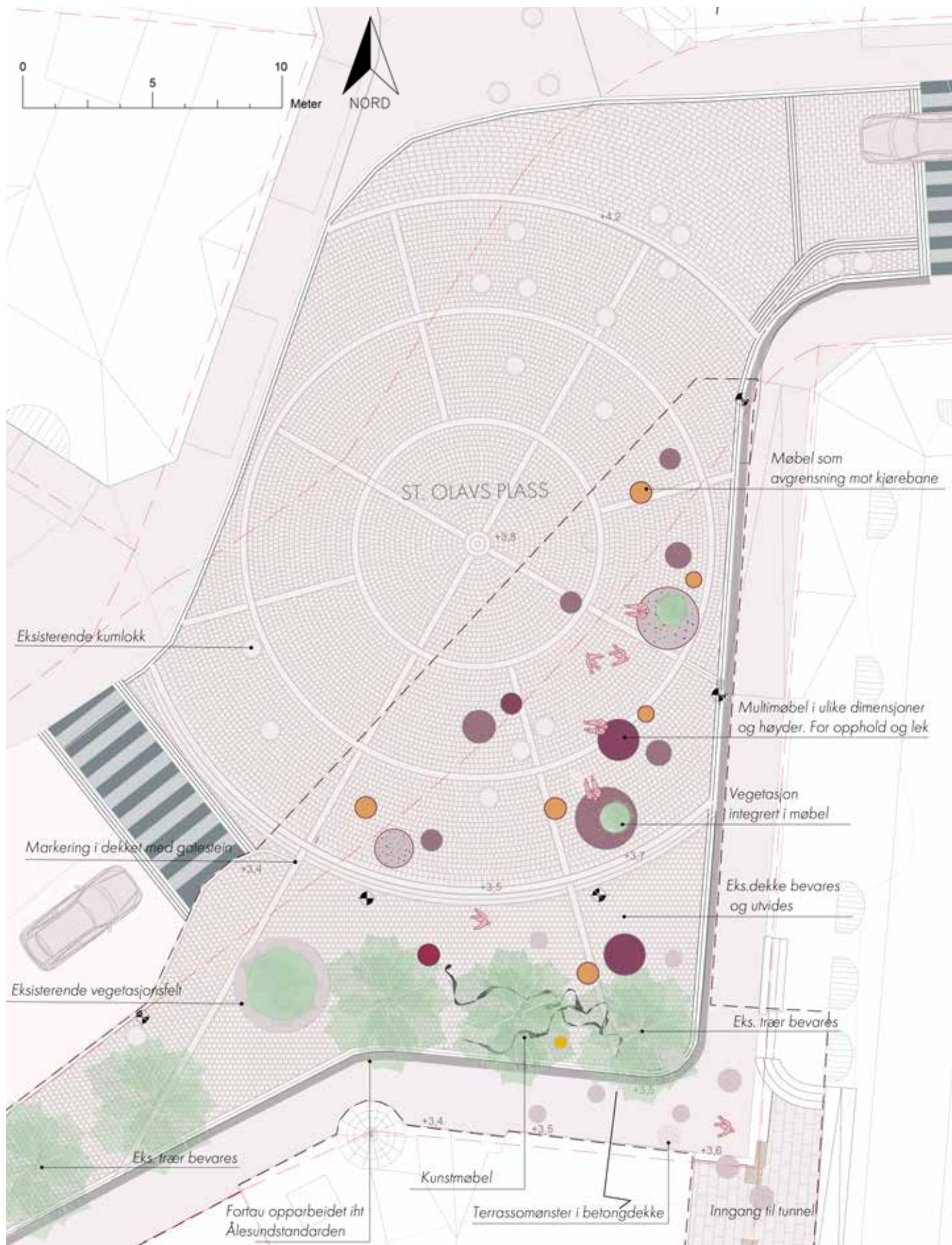

På St. Olavs plass er det 3 eksisterende løvtrær, som bevares sammen med det eksisterende plantebedet ved fotgjengerovergangen over til Sankten. På grunn av kompleks og omfattende teknisk infrastruktur i grunnen er det dessverre ikke mulig å gjøre inngrep på denne plassen som krever tiltak i grunnen, og det er derfor spesielt viktig at de eksisterende trærne bevares som grønt innslag i byrommet. Under og mellom trærne foreslås det plassert en sitteskulptur som siste del av det skulpturelle kunstprosjektet som gjentas gjennom hele byromprosjektet.

Den eksisterende brosteinsbelegningen videreføres inn mot fortauskantstein, og sirkelsektorenes avgrensingslinjer forlenges inn mot bebyggelsen som avgrensner byrommet i sør og øst. Nytt fortau langs Notenesgata opparbeides iht kommunens gatenormal der det ikke allerede er oppgradert.

Sittearrangementer av terrasso i forskjellige høyder plasseres ut på plassen som selvstendige objekter, delvis hver for seg og i grupperinger. Disse sittearrangementene er foreslått med et formuttrykk som lett kan videreføres til fremtidig opparbeidelse av både gågaten og Sankten for å tettere binde byrommene sammen - ikke bare de fem dedikerte byrommene i byromprosjektet, men også for anvendelse i øvrige fremtidige byromsopparbeidelser i Ålesund.

St.Olavs plass "TOR GKROKEN"

/ form og kunst: sittearrangement og belegningselementer i terrasso

På St. Olavs plass er det valgt å bruke få, men effektfulle elementer for å utbedre byrommet. Fargesetting, støp, tilslag og evt mønster på de sirkulære komponentene som utgjør sittelandskapet og sikkerhetsavgrensningen mot biltrafikken skal utformes som et tverrfaglig samskapingsprosjekt mellom detaljprosjektets arkitektteam og valgt kunstner.

Hensikt - hensikten med dette kunstoppdraget er å fargesette byrommet med de romlige sittearrangementene som introduseres i byrommet, samt organisere komponentene i romlige konstellasjoner som inviterer til lek, opphold, sosialt samvær eller stille kontemplasjon i nærvær av andre mennesker

Funksjon - dette kunstprosjektet skal bidra til å oppfordre til byliv, og aktivt bruke byrommet for byens besøkende. Det skal være steder å sette seg ned, barn skal kunne leke her m.m.

Dimensjoner - de sirkulære terrassokomponentene skal utformes i inntil 5 faste størrelser - Ø 220 cm / Ø180cm / Ø120cm / Ø90cm / Ø60 cm. De skal utformes med variasjoner av 3 faste høyder på 300/450/600 mm. Terrasso skal også benyttes innfelt i sirkulære former i dekket mellom kjørebanelen og tunnelåpningen der dette legges nytt. Inne i mellomgangen mellom St. Olavs plass og glassrommet skal det felles ned stedvise terrassofelter for wayfinding og for å binde St. Olavs plass tettere til de øvrige plassrommene i prosjektet

Uttrykk - sitteskulpturene skal ha en sirkulær grunnform, og utformes i terrasso, betong med innfelte terrassoinnslag eller stein. Farger og materialer skal være i henhold til prosjektets overordnede farge- og materialpalett, og avstemmes med byrommets øvrige fasadematerialer og -farger

Innfelt terrasso - Myrstad Mathus Spjelkavik,
© Bent Erik Myrvoll

St.Olavs plass "TOR GKROKEN"

/ materialbruk

oljet eik

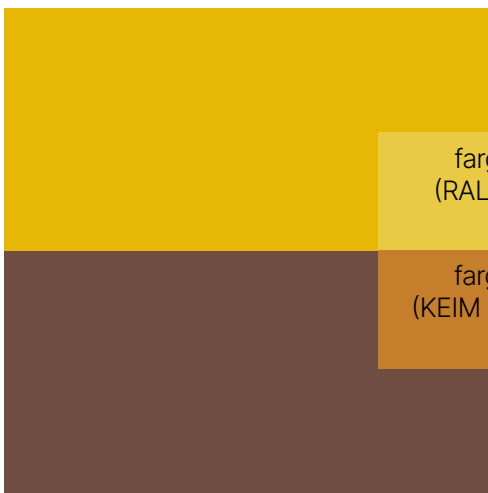
bronse

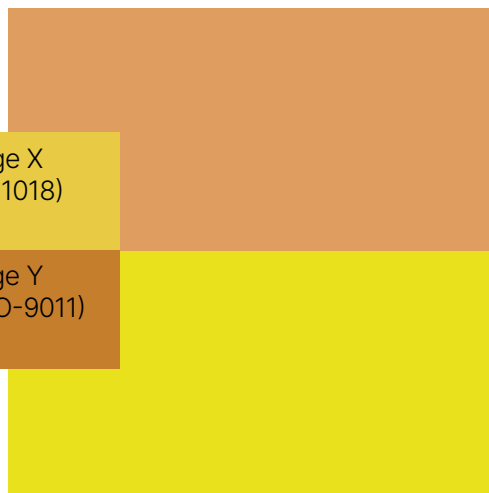
betong

terraso

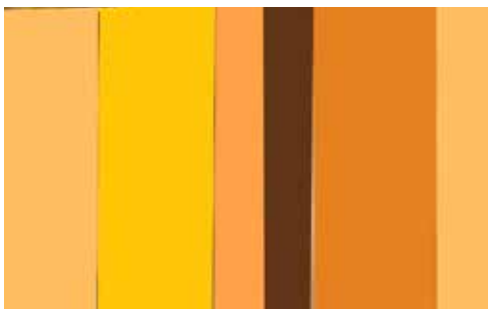

farge A (RAL 1023)

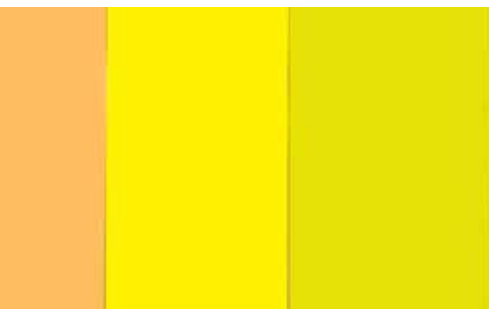
farge B (RAL 1034)

farge X
(RAL 1018)
farge Y
(KEIM O-9011)

farge C (KEIM O-9007)

farge D (KEIM O-9018)

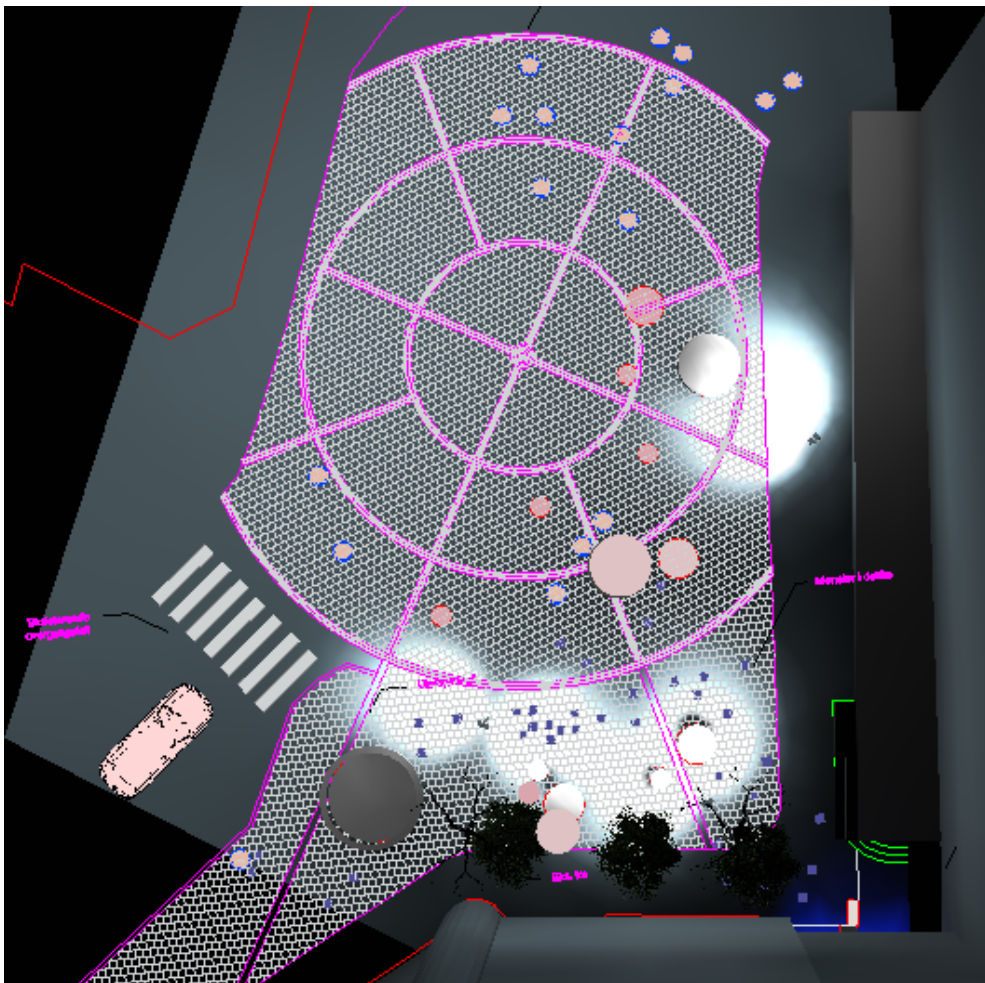
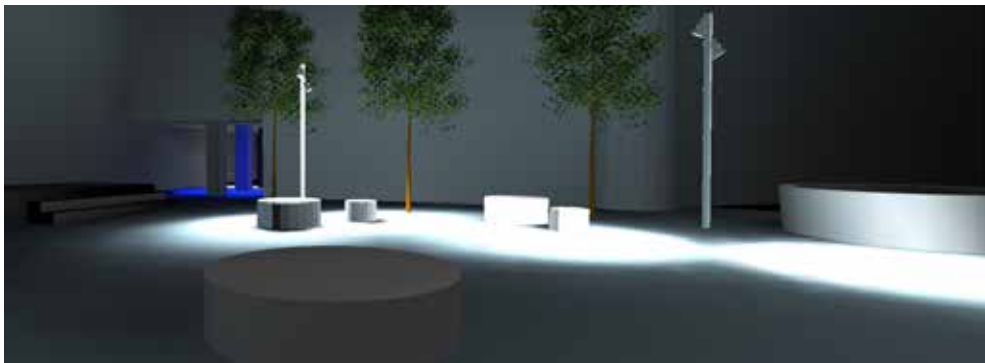

Spjelkavika

St.Olavs plass "TOR GKROKEN"

/ belysning

Belysning - I dette byrommet benyttes tre eksisterende stolpelys med tilsvarende stolper som foreslått i byrommet som utgjør den sørlige inngangen til Korsatunnelen. Ved å benytte tilsvarende stolper gjentakende gjennom byrommene bidrar dette til å knytte byrommene sammen. Disse stolpene gir lysmessig fleksibilitet både for belysning av benker, trær og gangsoner. Inngangssonen mot glassrommet markeres med farget lys for å lede oppmerksomheten mot tunnelåpningen.

REFLEKSJONER+ANBEFALINGER

/innsikt + skisse + forprosjekt

TVERRFAGLIGHET

ARKITEKTUR- OG KUNSTKOMPETANSE

SAMSKAPING, DELING OG TILLIT

MEDVIRKNING

ANBEFALINGER OG REFLEKSJONER

TVERRFAGLIGHET

Det å jobbe tverrfaglig er en trening i seg selv, som krever erfaring, trygghet i hver enkelt kompetanse, og stor grad av åpenhet og respekt for den kompetansen man selv ikke innehar. Mange yrkesgrupper er i dag spesialisert i sin faglighet, og lever kun akkurat den kompetansen de har kjerneekspertise på. Essensen og suksessfaktoren i tverrfaglige samarbeid er når man sammen påvirker hverandres prosesser. Det er gjennom byromsprosjektet gledelig at man har testet ut dette i utstrakt grad, og med en sammensetning av fag og kompetanser man ofte ikke er vant med om man sammenligner med tilsvarende prosesser med tverrfaglig konsulentgruppe. Dette har gitt oss i konsulentgruppen verdifulle erfaringer, innsikt og læring fra prosessen som har vært, nye bekjenskaper og gleden av å oppdage nye arbeidsprosesser som har resultert i et produkt vi både er overrasket over og stolte av.

ARKITEKTUR OG KUNSTKOMPETANSE

Visuell kunst har nok en dominans i dette prosjektet. Skulle man hatt et bredere kunnskapstilfang innenfor sekkebetegnelsene «kunst» og «arkitektur» kunne man tenkt seg at en strakk tverrfagligheten enda lengre. Kanskje skulle man koblet på andre kunstfelt som dans, musikk, teater og film. Det er mange faktorer som definerer dette mulighetsrommet, og bredere kompetansetilfang krever større presisjon og bevisst kuratering fra både kurator, prosjekteier, og ansvarlig arkitektur- og planfaglig prosjektledelse. Tradisjonelt sett er nok visuell kunst den delen av kunstfeltet som har mest trening i byromsutvikling gjennom utsmykningsoppdrag og arbeid med utstillinger og romlige løsninger forbundet med dette.

SAMSKAPING, DELING OG TILLIT

En grunnleggende forutsetning for at tverrfaglig samskaping i kreative skapelsesprosesser skal fungere, er at alle involverte parter uavhengig av sin «hatt», ansvar eller fagkompetanse er åpne og transparente med hverandre. Det tar tid å opparbeide felles forståelse for den oppgaven som skal løses, hvorfor oppgaven skal løses og hva som er målene som skal oppnås. Bred felles forankring og omforent ambisjonsnivå for prosjektet som skal utformes må ligge til grunn for gode tverrfaglige samskappingsprosesser. I byromsprosjektet trengte prosjektgruppen med kunstnere og arkitekter tid for å finne en kommunikasjonsplattform og klargjøring av samarbeidsmandat, men da det kom på plass erfarte vi at prosessen ble dynamisk, gruppen samlet seg og dialogen ble intuitiv, inspirerende og tuftet på gjensidig tillit. Denne kontakten med oppdagelser fra flere kanter smitter, og man blir inspirert til å tenke nytt – gruppen går opp i en høyere enhet og man blir sammen sterkere enn summen av enkeltindividene.

MEDVIRKNING

Det ga tydelige resultater inn i det endelige prosjektforslaget at kunstnerne og arkitektene jobbet så tett sammen i workshopene som ble avholdt, og i møte med brukergruppene. Vi opplevde også at de kommunalt ansatte som deltok i dette arbeidet forstod prosessen og prosjektet vi sammen skulle utvikle bedre. En av de viktigste grunnene til at et felles arbeid og erfaringsgrunnlag som slike prosesser gir er nettopp det – felles oppdagelser og felles opplevelser som man sammen kan tolke rommene ut ifra i etterkant.

ANBEFALINGER OG REFLEKSJONER FOR TILSVARENDE KOMMENDE PROSJEKTER HVOR TVERRFAGLIG SAMARBEID BENYTTES SOM METODIKK

Sett i bakspeilet kunne man kanskje med fordel invitert flere fagkompetanser inn i denne tidlige fasen. Fagkyndig teknisk kompetanse som brann-, vann- og avløp, elektronikk, vei- og trafikk, botanikk og økologi m.m. kunne vært relevant, siden det oppstår interessante observasjoner i rom når man jobber, og også pragmatiske hensyn og tilpasninger er viktige innspill for at resultatet skal bli best mulig og løsningen bli som ønsket – det er noe med å være delaktig i å se mulighetene der og da, og påvirke underveis. I tillegg er det ikke minst viktig å ikke glemme eiendomsbesitterne og næringsaktørene i og rundt byrommene.

Tid er et viktig begrep i prosesser som denne, sammen med at det må være rom for å kunne ytre seg fritt. Tett samarbeid mellom kunstnere og arkitekter gir spesielt gode synergieffekter. Kunstnere og arkitekter jobber i hovedsak veldig likt gjennom det å forstå mennesker, tanker og rom, behov og ytring. Dagens yrkessituasjon til henholdsvis arkitekter og kunstnere gjør at majoriteten av kunstnere og arkitekter jobber adskilt, med forskjellige oppgaver i samfunnet vårt. Kunstnere trener seg i hovedsak på å være enkeltaktører og livnærer seg av å ytre seg, skape gjennom kunstnerisk materiale og sette ord på det usagte gjennom form og kunstnerisk uttrykk. Arkitektene trener seg også på disse tingene, men har et større krav og ansvar til funksjon, bruk og overordnede retningslinjer og lovverk. Disse to yrkesgruppene forstår hverandre godt, både gjennom felles forståelse av kreative prosesser, estetikk og iterativ tilnærming til skapelsesprosessen, og jobber med dette bakteppet godt sammen.

Oppsummert erfarer vi som arkitekter og kunstnere som har vært involvert i byromsprosjektet hittil at det absolutt har vært en privilegert oppgave å få lov å være del av dette. Det har vært bratte læringskurver på alle fronter, og vi kan stå trygt i det arbeidet som er blitt utført hittil. Med det sagt har det vært et prosjekt hvor vi har fått til mye på relativt kort tid, og i fremtidige prosjekter anbefales det å sette av bedre tid til å etablere gruppen som helhet, få felles forståelse og rammeverk for oppgaven, ambisjon, mål, ansvarsfordeling og mandat før selve prosjektets modningsprosess med medvirkning og kunstneriske uttestingsoppdrag ble igangsatt. Et bredere erfaringsgrunnlag med hva denne type prosjekter innebærer og krever av tid, ressurser og tilegnet kunnskap for å best mulig utarbeide et sluttprodukt som både er lett kommuniserbart til allmennheten og samtidig er et konstruktivt hjelpemiddel og arbeidsverktøy for de gjestående delene av prosjektet frem til ferdig opparbeidelse er en utfordring som bør tas på alvor ved neste korsvei.

MØBLER m.m.

/typer og uttrykk

Vestre Hill - Avfallsbeholder

Vestre Ypsilon - Benk

Vestre Munch - Bord og stoler

Vestre April GO - Stoler og plantekasser

For supplerende møblement foreslås produkter som spesielt laget for å stå ute i nordisk klima, og med mulighet for å bli levert i et bredt fargeutvalg i tråd med prosjektets overordnede fargepalett.

Møblene trukket frem som foreslått anvendt i byromsprosjektet har et design og et formuttrykk som godt spiller sammen med det overordnede arkitektoniske konseptet for byromsopparbeidelsen.

Ved behov for supplerende møblement som vist, anbefales det at det kun benyttes en produktserie så langt det lar seg gjøre, og evt variasjon gjenspeiles i fargevalg.

Foreslåtte produkter er veiledende, men det bør etterstrebes møblement fremstilt med så bæredyktige produksjonsmetoder som mulig.

Vestre Munch

Vestre Ypsilon

Vestre April GO

Vestre April GO

Vestre Munch

Vestre Hill

Vestre April GO

